

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Anden behandling af lovforslag nr. L 94: Forslag til lov om ændring af lov om kemiske stoffer og produkter. (Udbud af bestemte brændstoffer).

Af miljøministeren (Hans Christian Schmidt). (Fremsat 27/11 2003. Første behandling 16/12 2003. Betænkning 4/2 2004).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 157: Forslag til lov om ændring af udlændingeloven. (Ændring af reglerne om meddelelse af opholdstilladelse på grundlag af beskæftigelse som følge af EU-udvidelsen den 1. maj 2004 m.v.).

Af integrationsministeren (Bertel Haarder). (Fremsat 6/2 2004).

Sammen med denne sag foretoges:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 153: Forslag til lov om ændring af lov om aktiv socialpolitik og lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Hjælp til personer med visse former for opholdsret og opfølgning i sygedagpengesager i udlandet).

Af beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen). (Fremsat 6/2 2004).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Irene Simonsen (V):

Den 1. maj 2004 bliver ti nye lande medlemmer af Den Europæiske Union: Cypern, Estland, Letland, Litauen, Malta, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn. Optagelsen af de nye lande medfører, at statsborgerne fra de pågældende lande pr. 1. maj omfattes af EU-rettens regler om visumfritagelse samt reglerne om arbejdsmarkedets fri bevægelighed.

Den fri bevægelighed for de nye medlemslandes statsborgere har givet anledning til en bekymring for en fremtidig arbejdskraftvandrung fra de nye lande; en frygt for, at det danske arbejdsmarked i fremtiden vil blive oversvømmet af billig arbejdskraft.

Selv om en række forskellige beregninger viser, at arbejdskraftvandrungen fra de nye lande formodentlig bliver begrænset, skal vi ikke løbe nogen risiko i forhold til at bevare det velfungerende arbejdsmarked og det velfungerende velfærdssystem i Danmark. Lovforslagene L 153 og L 157 har netop til formål at beskytte det danske arbejdsmarked og den danske velfærd, og derfor støtter Venstre forslagene.

I december 2003 indgik regeringspartierne en aftale med Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Kristendemokraterne om adgangen til det danske arbejdsmarked. De lovforslag, som vi behandler her i dag, er netop en udmøntning af de politiske aftaler om EU-udvidelsen.

Lovforslag nr. L 157 medfører, at der bliver stillet krav om en tidsbegrænset opholds- og arbejdstilladelse til borgerne fra de nye EU-lande. Det gælder dog ikke for Cypern og Malta, men for de øvrige otte lande. Opholdstilladelsen betinges af, at der er tale om fuldtidsarbejde på en virksomhed, der er registreret hos Told og Skat. Samtidig kræves det, at løn- og ansættelsesvilkår svarer til det, der er gældende for virksomhedens ansatte i øvrigt.

Hensigten bag L 157 er at sikre, at arbejdstagerne fra de nye medlemslande ansættes på overenskomstmæssige vilkår. Det er således hensigten at forhindre, at EU-udvidelsen misbruges til at etablere et gråt arbejdsmarked med dårlige ansættelses- og lønvilkår for borgerne fra de nye medlemslande.

Kl. 14.20

Opholdstilladelsen og arbejdstilladelsen er begrænset til et konkret arbejdsforhold. Mister man det arbejde, mister man ligeledes sin op-

holds- og arbejdstilladelse, og man vil således ikke være berettiget til kontanthjælp eller arbejdsløshedsunderstøttelse. Opholdstilladelsen er således betinget af, at pågældende er beskæftiget og er i stand til at forsørge sig selv.

Formålet med at etablere dette særlige regelsæt er at forebygge enhver risiko for, at EU-udvidelsen giver anledning til problemer og ubalancer på arbejdsmarkedet.

Lovforslag nr. L 153 begrænser mulighederne for utilsigtet brug af danske sociale ydelser. Med dette lovforslag udmøntes den del af den politiske aftale fra december 2003, som vedrører aktiv socialpolitik og lov om dagpenge ved sygdom og fødsel. Lovforslaget medfører, at der i lov om socialpolitik vil ske en præcisering af, at man som jobsøgende EU-borger skal kunne forsørge sig selv, og at man alene har ret til hjælp til hjemrejse. Formålet med det er selvfølgelig, at EU-borgerne ikke må komme til at ligge Danmark økonomisk til last.

Lovforslaget medfører endvidere, at der etableres en central enhed, der skal rådgive kommunerne ved sygeopfølgning over for EU-borgerne, der tager deres sygedagpenge med til udlandet.

Formålet med lovforslaget er at sikre en mere målrettet opfølgning over for sygemeldte.

De to lovforslag, L 153 og L 157, opstiller et værn mod misbrug af EU-rettens grundlæggende regler for fri bevægelighed, og lovforslagene sikrer ved at lukke de eventuelle huller, der kan benyttes til misbrug, at EU-udvidelsen bliver til gavn og nytte for alle, og derfor støtter Venstre lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Nu sagde fru Irene Simonsen jo, at der var krav om fuldtidsarbejde, men af en eller anden grund er det jo ikke det, der fremgår af lovforslaget. Der står noget andet.

Derfor vil jeg godt spørge, hvorfor aftalens krav om fuldtidsansættelse nu er blevet til en ansættelse, der ikke ligger væsentlig under 37 timer. Hvad er »væsentlig under«?

Kravet til ansættelsen er jo, bliver der sagt, at man skal kunne forsørge sig selv. Hvad vil det sige i kroner og øre? Er det f.eks. muligt at forsørge sig selv for 5.500 kr. om måneden, som er det, en enlig starthjælpsmodtager får, efter at regeringen har været i gang? For i så fald behøver man jo kun at arbejde 13 timer om ugen til 100 kr. i timen for at have opfyldt kravet.

Jeg kunne godt tænke mig at få præciseret det her område.

(Kort bemærkning).

Irene Simonsen (V):

Til hr. Søren Søndergaard kan jeg sige, at det jo sådan set er forskelligt, hvordan man ønsker at bosætte sig og leve her i Danmark. Det her giver jo bare det helt klare bud, at vi ikke kan give de sociale ydelser oveni. Det her handler om, at hvis man vil forsørge sig selv, så kan man også være her, og det fremgår i øvrigt også tydeligt af lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg synes ikke, fru Irene Simonsen svarer på spørgsmålet. Faktisk vil jeg sige, at fru Irene Simonsen snakker fuldstændig udenom, for ikke at sige, at hun snakker fuldstændig sort.

Det er jo også underligt, for i den aftale, som man har indgået med bl.a. SF og Socialdemokratiet, stod der jo tydeligt, at der var et krav om fuldtidsansættelse, og det er nu blevet lavet om til, at det ikke skal ligge væsentligt under 37 timer, og så må jeg jo spørge: Hvad betyder det?

Efter fru Irene Simonsens opfattelse og efter Venstres opfattelse er det jo sådan, at man kan klare sig for 5.500 kr. om måneden. Det er jo det, som man påtvinger starthjælpsmodtagere at leve for. Er det så nok, at man oppebærer en løn på 5.500 kr. om måneden, ja eller nej?

(Kort bemærkning).

Irene Simonsen (V):

Det er jo netop for at kunne lave en vis fleksibilitet i det her. Det handler også om, at hvis der kommer nogle, der har en 32 timers arbejdsuge og kan forsørge sig selv på den, eller hvis de kan forsørge sig selv på det, der svarer til de godt 5.000 kr., som hr. Søren Søndergaard beretter om her, jamen så kan vi jo ikke have noget imod det.

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Det, fru Irene Simonsen står og siger fra talerstolen, er selvfølgelig meget godt, men når man så tager i betragtning, at lande som Belgien, Finland, Frankrig, Grækenland, Italien, Portugal, Spanien, Tyskland og Østrig har lukket deres arbejdsmarked med en 2-7-års-ordning, er fru Irene Simonsen så ikke lidt nervøs for, at Venstre dermed udsætter Danmark for et meget, meget stort pres fra Østeuropa?

Lige for tiden går det ikke så godt i f.eks. Polen, hvor vi får beretninger om, at der er mange ude i landdistrikterne, der er klar til at rykke til Danmark for at arbejde for landbruget, og det er også det, landbruget selv har udtalt, at det er østeuropæere, der skal til at malke køer. Er fru Irene Simonsen ikke nervøs for at presse de danske arbejdere ud i arbejdsløshed?

Kl. 14.25

(Kort bemærkning).

Irene Simonsen (V):

Nej, men allerførst vil jeg sige, at det jo er sådan alment kendt – og det vil jeg gerne gøre hr. Bent Bøgsted opmærksom på – at 80 pct. af de beskymringer, vi mennesker går og gør os, rent faktisk aldrig bliver til noget. Men det, vi så gør, er, at vi tager de 80 pct. beskymringer alvorligt her og siger, at så lad os dog forebygge. Og det er jo det, vi gør. Vi er med fra starten af her.

Vi har ikke noget imod, at der kommer en anden arbejdskraftressource til Danmark, hvis man arbejder på de rigtige vilkår. I øvrigt kan jeg sige, at jeg slet ikke har det skrækszenarie, som hr. Bent Bøgsted har i hovedet. Når jeg læser rapporterne om arbejdsmarkedets bevægelighed, så er der jo intet, der viser det skrækszenarie, som Dansk Folkeparti og hr. Bent Bøgsted sætter op.

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Man kan så begynde at spekulere på, om de rapporter er bestilte af Venstre. Det skal jeg lade være usagt, men jeg vil gerne have at vide, hvordan Venstre vil kontrollere østeuropæere, der rejser rundt i landet i 6 måneder for at søge arbejde, når vi nu har så stort et marked for illegalt arbejde, som vi ikke kan komme til livs.

Netop i de 6 måneder er der jo frit slag for, at man kan tage nogle småjob rundtomkring, for man skal jo have noget at leve af i de 6 måneder, og der er ikke kontrolleret på noget som helst område der.

(Kort bemærkning).

Irene Simonsen (V):

Jamen for det første skal de jo tilmeldes AF, så de er jo registreret her i landet som jobsøgende. Det er den første betingelse, og den anden er, at når der er en ansættelse, så skal ansættelseskontrakten jo laves. Så det skrækszenarie skal vi slet ikke være så bange for.

Hvis hr. Bent Bøgsted mener noget med hensyn til illegalt arbejde, for det er jo det, jeg kan forstå at hr. Bent Bøgsted henviser til, så kan vi jo sige, at lige præcis på det område har regeringen sat en styrket indsats ind og overvåger det her enormt meget og følger med i, hvad der sker, og sætter også restriktioner og ressourcer ind, hvor det er nødvendigt.

Formanden:

Tak til fru Irene Simonsen. Den næste ordfører er hr. Jan Petersen.

Jan Petersen (S):

Aftalen fra december sidste år om lønmodtagerens forhold, når EU udvides, var den første af sin art i EU. Vi ser nu, hvordan den måde, vi griber de her problemer an på i Danmark, også inspirerer til tilsvarende modeller i vores nabolande. Dermed synes jeg, vi skal konstatere som indledning, og det gør vi fra socialdemokratisk side, at det er et godt og gedigent stykke politisk håndværk, der er lavet i en sag, som kunne rumme både fordele og ulemper.

Der vil jeg så omtale, at det at lukke vores arbejdsmarked for de nye EU-landes lønmodtagere ville være en urimelig velkomst. Men det ville i øvrigt heller ikke være nogen løsning, for det ville jo bare betyde, at vi skulle udskyde problemerne i hvert fald i 5 år, måske endda i 7 år. Derfor har Socialdemokraterne aldrig været tilhængere af Dansk Folkepartis forslag, som vi jo tidligere har behandlet her i salen.

På den anden side må man også sige, at det ville være naivt at forestille sig, at der slet ingen problemer kunne forekomme i forlængelse af udvidelsen. Der er fag og brancher på det danske arbejdsmarked, som vi ikke kan udelukke er sårbare. Vi ved ikke, hvor omfattende det er. Vi tror ikke, som det også fremgår af aftalen, at det er noget større problem, vi står over for, men det ville være naivt så i det mindste ikke at forebygge.

Derfor har vi fra starten fra socialdemokratisk side været optaget af, hvordan vi sikrede ordrede overenskomstsmæssige forhold for de nye EU-landes lønmodtagere, som tager ophold i Danmark med det formål at arbejde her. For vi vil ikke acceptere, at adgangen til det danske arbejdsmarked giver adgang til underbetaling og undergravelse af de forhold, som vi sædvanligvis betragter som de acceptable og nødvendige her i landet, og som skal gælde for alle, der er og opererer på det danske arbejdsmarked.

Det er aftalen og dermed også disse lovfor­slags fundament, at nok kan der søges job i Dan­mark, hvorefter vi opfylder kravet om, at der skal være åbninger for de nye landes lønmodta­gere på det danske arbejdsmarked, men vi øn­sker, at der, inden arbejdsforholdet påbegyndes, foreligger en arbejdstilladelse.

Her er det jo helt centralt, at vi kan regulere på godt og ondt. Vi kan kontrollere, at det er i orden; vi kan gennemføre høringer; vi kan tjek­ke overenskomster; vi kan sågar i ekstreme til­fælde lukke for adgangen til at udstede arbejds­­tilladelser.

KL 14.30

Jeg vil sige, at den konstruktion, der er skabt i et godt og fornuftigt samarbejde her, er vi meget tilfredse med i Socialdemokratiet. Det kan ikke undre nogen her, at vi selvfølgelig i særdeleshed er tilfredse med, at vi på det her grundlag kan operere med intakte faglige instrumenter, sådan at de overenskomstmæssige forhold kan sikres. Det skal så også skal nævnes her, at det sådan set er den grundlæggende forudsætning for, at vi har kunnet finde frem til den aftale med so­cialdemokratiske underskrifter.

Det gælder selvfølgelig også den bestemmelse, der er lagt ind, som sikrer, at hvis en virk­somhed er omfattet af konflikt, skal samfundet forholde sig neutralt, lige så vel som det gælder, når det drejer sig om AF's mulighed for at anvise og henvise arbejdskraft.

På det punkt er vi altså også tilfredse med den imødekommenhed, vi har mødt fra regerin­gen, og vi vælger derfor her midtvejs at takke re­geringen og specielt beskæftigelsesministeren for et godt og imødekommende samarbejde om den her aftale. Det sætter vi stor pris på, og vi synes, at aftalen afspejler, at det har været et me­get tillidsfuldt samarbejde, der har været om sa­gen.

Så kunne jeg sådan set stoppe og nøjes med blot at føje til, at vi selvfølgelig også tilslutter os de to forslag, der vedrører ændringer i vores velfærdsordninger, dels forslaget om at gå ind i sygedagpengelovgivningen og sikre en effektiv opfølgning, når en sygedagpengemodtager op­holder sig i udlandet, hvor vi er tilhængere af den statslige enhed, som er foreslået, dels at der ikke er adgang til kontanthjælp, når man er job­­søgende, men at man kan få hjælp til at rejse hjem. Disse forhold er vi selvfølgelig også til­hængere af.

Jeg vil alligevel godt gøre nogle bemærknin­ger om den atmosfære og den situation, der er

om aftalen og dermed også om det her lovfor­slag. Vi forestiller os ikke, at det her vil foregå uden nogen som helst problemer. Selvfølgelig vil der være problemer. Vi lægger vægt på, at vi har fået aftaledækket den vedtagne indsats mod illegalt arbejde. Og vi ser også i formuleringerne i aftalen, at vi eventuelt kan drøfte med hinan­den, om vi kan gøre den stærkere.

Vi mener, det er vigtigt at sikre sig mod om­­gåelse, og jeg tror – i modsætning til forslaget om at have en 5-7-års-overgangsordning som foreslået af Dansk Folkeparti – at det lys, vi får på virksomheder, og det lys, vi får på den trafik, der kan være dér, hvor der i dag forekommer il­legalt arbejde, kan bidrage til, at vi bliver bedre til at forebygge og vi bliver bedre til at oplære og bliver bedre til at slå ned på det illegale arbej­de.

Det er nødvendigt, ikke på grund af østudvi­delsen, men fordi det i sit perspektiv og sådan set også i den daglige virkning vil forstyrre vo­res arbejdsmarked og bidrage til, at vi udvikler et gråt arbejdsmarked, som jeg går ud fra ingen her er interesseret i. Det vil formentlig stadig væk forekomme i et vist omfang, selv om man anvendte Dansk Folkepartis grundlag. Men det lys, vi kan sætte på det, betyder, at vi kan gøre det mere effektivt.

Nu har vi jo for et par år siden i dette Folke­ting vedtaget skærpede sanktioner over for ille­galt arbejde, og det viser sig nu, at de ikke slår igennem med den retspraksis, det var tænkt. Jeg har læst integrationsministerens udtalelser i Po­litiken i dag, men da jeg har en aftale med rege­ringen, har jeg ikke tænkt at polemisere yderli­gere over det, men blot nævne, at den retsprak­sis, vi ser, ikke er så kraftig, som vi havde fore­stillet os, da lovforslaget blev vedtaget.

Derfor vil jeg godt sige, at Socialdemokratiet under forhandlingerne og vel også her i salen tog det lille forbehold, at vi ville forbeholde os ret til at komme med forslag om skærpede bøde­straffe. Det skal jeg meddele er noget, vi nu arbejder med og vil fremlægge her i Folketingssa­len og gerne med den mulighed, at det kan blive et led i den opfølgning, vi har i aftalen.

Tilsvarende vil vi også sige, at vi kan se visse om­­gåelsesmuligheder, som vi må følge nøje og eventuelt reagere på, hvor man bruger den fri bevægelighed til at komme uden om at skulle være omfattet af en arbejdsaftale. Også på det punkt skal jeg varsle, at vi vil komme med et par konkrete forslag, som simpelt hen skærper be-

tingelserne for at kunne etablere sig som selvstændige i Danmark.

Det sidste, jeg sagde her om illegalt arbejde, håber og tror jeg, at vi i de partier, der står bagved, vil kunne drøfte konstruktivt og godt, og vi vil som bekendt på det punkt lægge vores forslag frem til fri og fordomsfri debat her i salen.

Alt i alt: Socialdemokratiet kan støtte de to lovforslag og er sådan set også i forlængelse af det glade for, at vi i Danmark er dem, der lagde sporet for, hvordan vi kunne finde både en ordentlig velkomst til de nye medlemslandes lønmodtagere og sikre, at det danske arbejdsmarked leverer dem ordentlige løn- og arbejdsforhold og ikke lousy, undergravende vilkår.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Der er lige et par korte bemærkninger. Først hr. Søren Søndergaard.

Kl. 14.35

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Det, der sådan set, ja, jeg ved ikke, om det overrasker mig, men bekymrer mig mest ved hr. Jan Petersens tale, er, at hr. Jan Petersen udtrykker tilfredshed med aftalen.

Er det et udtryk for socialdemokratisk politik, at i det øjeblik en person, som er kommet til Danmark og i f.eks. 3 år har haft arbejde og har betalt skat, har betalt arbejdsløshedsdagpenge, altså arbejdsløshedskontingentet, og været medlem af en fagforening, bliver fyret, får vedkommende ikke andet end et spark bagi og så ud af landet efter en periode?

Er det et udtryk for socialdemokratisk politik, at man skal yde, men man skal altså ikke have lov til at nyde?

Er det et udtryk for socialdemokratisk politik, at en person, der bliver usagligt afskediget, f.eks. fordi vedkommende nægter at lade chefen gramse på sig, også bliver smidt ud af landet? At der ikke er formildende omstændigheder ved en usaglig afskedigelse, men bare det, at man bliver afskediget, er nok til, at man ryger ud af landet, er det også socialdemokratisk politik?

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

En lønmodtager, der bliver afskediget, vil være omfattet af de overenskomster, der gælder på området, hvis den pågældende arbejder på området. Det betyder, at man ikke bliver smidt ud

af landet uden noget som helst. Man får opsigelsesvarsler, man får det, der gælder i den pågældende overenskomst, og er man ellers omfattet af funktionærloven, gælder reglerne dér, hvor der også er midler at hente i forbindelse med en afskedigelse.

Men det er rigtigt, at man ikke får arbejdsløshedsdagpenge. Nu er det ikke mig, der kan spørge hr. Søren Søndergaard, men hr. Søren Søndergaard ved formentlig, at hvis man opererer med den sikkerhed, der er gemt i arbejdstilladelsen, for, at det er ordnede overenskomstmæssige forhold, er det ikke foreneligt med det samtidig at have en adgang til arbejdsløshedsdagpenge.

Hr. Søren Søndergaard har sådan set det valg, ubehageligt, som det må være for ham, at vælge mellem en adgang til arbejdsløshedsdagpenge og dermed ikke nogen sikkerhed for via arbejdstilladelser, at forholdene er i orden, eller ordnede forhold og så ikke nogen adgang til arbejdsløshedsdagpenge.

Socialdemokratiet har valgt, og vi valgte de ordnede forhold, fordi formålet med at komme til landet jo er at arbejde.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg ville bare for det første sige tak for, at det bliver konstateret, at hvis man har været ansat i Danmark i 3 år; har betalt kontingent til a-kassen, har betalt skat til samfundet og mister sit arbejde, så får man ingenting for det. Det betyder selvfølgelig i praksis, at en masse folk ikke kan se noget formål i at melde sig ind i en fagforening.

Derudover kunne jeg da godt tænke mig, hvad angår det andet spørgsmål, jeg stillede, at få at vide, om hr. Jan Petersen kan garantere, at det betyder, at folk, der bliver usagligt afskediget, ikke er underlagt den regel om, at man bliver udsendt, hvis man mister sit job. Hvis der er tale om en usaglig afskedigelse, så træder det der med, at man bliver sendt ud af landet, hvis man ikke har job, simpelt hen ikke i kraft. Det vil jeg godt have at hr. Jan Petersen bekræfter.

Jeg vil derudover spørge hr. Jan Petersen om de steder, hvor der er en klar modstrid eller i hvert fald uoverensstemmelse mellem det, der står i aftalen, som Socialdemokratiet indgik med regeringen, og det, der står i lovforslaget her: Er det lovforslaget eller aftalen, Socialdemokratiet anser for at være gældende?

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Jeg ved ikke, om der er tid til at svare på alle spørgsmål, ellers må hr. Søren Søndergaard gentage dem, hvis det kan lade sig gøre.

Hr. Søren Søndergaard blander to ting sammen, og det overrasker mig lidt, at det forekommer hos hr. Søren Søndergaard. Det er jo ikke arbejdsløhedskassen, der sikrer lønmodtagerne rettigheder i forbindelse med opsigelsen. Det er ikke det, der følger af lovgivningen, og det, der følger af overenskomsterne. Det følger jo sådan set det medlemskab af den faglige organisation. Der er ikke nogen hindringer i denne her aftale for, at man melder sig ind i en faglig organisation og derigennem forfægtter sine faglige rettigheder.

Der, hvor hr. Søren Søndergaard har ret, er, at der ikke er adgang til arbejdsløhedsdagpenge i Danmark. Men har hjemlandet, som man kommer fra, en arbejdsløhedsforsikring, som man er medlem af, og som anerkender den ret, man har optjent i Danmark, sker det fyldest dér.

Hr. Søren Søndergaard kan sådan set godt få opfyldt sit krav, men så var det bare et andet forslag, der skulle ligge på bordet her, nemlig et krav om, at vi ikke lavede en national foranstaltning med en arbejdstilladelse, for så kunne vi bare køre efter de regler, der gælder for alle de andre EU-landes medborgere, og der er adgang til arbejdsløhedsdagpenge, men så er der ikke nogen sikkerhed for, at overenskomst eller ordnede forhold gælder.

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Jeg vil da starte med at sige, at jeg håber så sandelig, at hr. Jan Petersen får ret i sine betragtninger vedrørende østudvidelsen. Det skal jeg være en af de første til at erkende, hvis det viser sig.

Jeg vil godt høre, om hr. Jan Petersen kan svare på, om partierne, der står bag sikkerhedsmekanismen, er enige om, hvornår og hvordan den skal træde i kraft, hvor mange arbejdere der skal komme til en branche, før der skrives ind, og hvor mange der f.eks. skal komme til Storstrøms Amt, før man griber ind. Er der en afklaring på det, og er der enighed imellem partierne, eller man har måske ikke har drøftet det endnu?

Kl. 14.40

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Der er jo ikke stillet fem, seks, syv forskellige scenarier op, hvorefter der er aftalt et bestemt reaktionsmønster. Hele aftalens fundament er, at vi ikke forudser ud fra den kendte viden, og hvad man kan se ifølge prognoser, at problemet bliver stort og dermed kan forstyrre det danske arbejdsmarked. Hele aftalens udgangspunkt er at forebygge.

Selvfølgelig indgår der i en forebyggelse en reaktionsmulighed ud fra noget, som vi ikke øjeblikket tror sker, men hvis det sker, kan vi reagere på det. Derfor må jeg svare: Vi har ikke aftalt bestemte reaktionsmønstre ud fra nogle bestemte tal. Jeg ved ikke, om hr. Bent Bøgsted har nogle tal, vi skulle tage udgangspunkt i.

Jeg synes, det er en rimelig teoretisk problemstilling, før vi kender den reelle virkning af det her. Specielt når man ikke forudser, at problemet bliver stort, vil det være at føre en teoretisk diskussion uden forbindelse til den almindelige hverdag.

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Jeg kan jo så konstatere, at der ikke er taget stilling til det endnu, og at man overhovedet ikke har spekuleret på, om der er noget, man skal blive enige om der, men lad det nu være.

Nu er det jo den 1. maj, det træder i kraft, og der ved jeg, at hr. Jan Petersen temmelig sikkert skal op på en eller anden talerstol et eller andet sted, ellers skulle det være første gang, det ikke sker, hvis det er, at hr. Jan Petersen ikke skal ud. Det, der kunne være interessant, er, hvordan hr. Jan Petersen på arbejdernes kampdag vil forklare, hvorfor Socialdemokratiet åbner op for arbejdskraft fra Østeuropa, når Socialdemokraterne samtidig beskylder regeringen for, at der er stigende arbejdsløshed, og at regeringen ikke gør noget ved det. Her er Socialdemokratiet sammen med regeringen om at åbne op for arbejdsløsheden. Giver det ikke lidt af et forklaringsproblem den 1. maj?

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Nu kan man sige to ting om 1. maj-talen, som altså ikke er skrevet endnu. Den ene er, at den handler om solidaritet på tværs af grænserne. Så er det jo ikke noget herligt budskab at komme med, hvis man har det synspunkt og vil bruge 1. maj som en dag, hvor man taler, at ville lukke af

for andre kolleger, bare fordi de taler et andet sprog. Jeg tror, at hr. Bent Bøgsted selv bør forfægte der synspunkt og lade være med at gøre det 1. maj, for så forbyder han sig mod selve dagens idé.

Den andet er, at regeringens manglende indsats mod arbejdsløshed gør vi op med på valg-dagen. Jeg ser ikke nogen grund til, at Socialdemokratiet eller andre skulle optræde forbryderisk over for 1. maj-ideen, fordi vi lige i øjeblikket har en regering, der med hr. Bent Bøgsteds fulde støtte leverer for dårlig en indsats over for arbejdsløsheden.

Det skal ikke forhindre det danske Folketing i at reagere ordentligt, og derfor ses den kritik, vi har af regeringen på arbejdsløshedsområdet, ikke i sammenhæng med den her aftale. Den her aftale er et stykke godt, gedigent politisk håndværk, der skulle laves for under alle omstændigheder at sikre, at uanset konjunkturer og uanset regeringens farve har Danmark det ordentligt med den her østudvidelse.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Tak til hr. Jan Petersen. Så er det hr. Bent Bøgsted som ordfører.

Bent Bøgsted (DF):

Som alle ved, er det her jo lovforslag, som bliver bakket op af seks partier her i Folketinget.

Lovforslag nr. L 153 handler om at give jobsøgende arbejde og ret til hjælp til hjemrejse, hvis de ikke finder arbejde. Denne omkostning skal så betales af kommunen.

Ligeledes handler lovforslaget om opfølgning af en sygemelding. Her kan den sygemeldte rejse hjem med sygedagpenge til sit eget land.

Kommunen skal selvfølgelig følge op på sagen, og i den forbindelse skal kommunen afholde udgifter til den sygemeldte, når vedkommende skal rejse fra f.eks. Polen eller Litauen for at give møde hos sagsbehandleren ved kommunen.

Derfor kan det også undre, at man ikke regner med økonomiske konsekvenser for kommunerne, men det er da muligt, at det bliver afklaret under udvalgsbehandlingen. Det skal jeg ikke kunne sige noget om.

Samtidig behandler vi L 157, der giver arbejdssøgende ret til frit at opholde sig i Danmark i 6 måneder som aktivt arbejdssøgende. Så vidt jeg ved, vil der ikke være nogen form for kontrol af den arbejdssøgende i de 6 måneder. Det vil sige, at en, der tilmelder sig i København,

egentlig kan befinde sig i Nordjylland, uden at nogen ved, at vedkommende er der.

Lovforslaget giver også arbejds- og opholdstilladelse til en europæer, når vedkommende får arbejde, i 1-3 år, og den kan forlænges med en periode på op til 3 år. Der gives samtidig opholdstilladelse til arbejdstagerens familie, når arbejdstageren forsørger den. Det gælder ægtefæller og børn under 21 år samt personer beslægtet i opstigende linje. Herunder skal man lette tilflytningen for andre familiemedlemmer, der forsørges af arbejdstageren. Jeg ved ikke, hvorfor det skal være så omstændeligt, at man ikke bare kunne sige arbejdstageren plus ægtefælle og børn og ikke andre, men det er de seks partier, der har afgjort det, så det skal jeg ikke gøre yderligere ved.

Kl. 14.45

Der er en del merudgifter, men også mindre udgifter. Jeg må indrømme, at jeg har svært ved at gennemskue de tal, eftersom regeringen påstår, at der faktisk ikke vil være nogen interesse for at søge til Danmark.

Umiddelbart ser det faktisk ud til, at regeringen regner med en besparelse, men alligevel står der i lovforslaget, at integrationsministeren regner med sådan ca. 38 mio. kr. i snit pr. år de første 4 år. Så der må jo alligevel komme en vis tilstrømning til Danmark.

Hensigten med lovforslaget er at sikre de danske velfærdsydelser mod et forventet misbrug, hvilket efter Dansk Folkepartis opfattelse er nødvendigt, og vi er selvfølgelig godt tilfredse med, at der bliver taget hånd om det problem. Det skal vi ikke beklage, selv om Dansk Folkeparti hellere havde set en løsning med en 7-års- overgangsordning, som vi har set, at lande som Belgien, Finland, Frankrig, Grækenland, Italien, Portugal, Spanien, Tyskland og Østrig har indført over for de nye medlemslande.

Det, der kan bekymre mig i den forbindelse, er, at Kommissionen er begyndt at se på, om det i det hele taget er acceptabelt. Derfor kunne jeg da også godt tænke mig at spørge ministeren, om der måske kommer en opfølgning, hvor Kommissionen så vil blande sig i det. Kan det ende med, at Kommissionen siger, at den sikkerhedsmekanisme, som regeringen laver her i Danmark, er ugyldig? Det kunne være meget interessant at få at vide, men det er ikke sikkert, det kan afklares på nuværende tidspunkt.

Det her er efter min overbevisning et tydeligt tegn på, at forligspartierne ved at lave en sikkerhedsmekanisme er galt afmarcheret i forhold til,

hvad vi i Danmark burde have gjort for at beskytte det danske arbejdsmarked. Det kan virke besynderligt, at den danske regering ikke kan se det fornuftige i at indføre en 7-års-overgangsordning, især når der er ni andre EU-lande, der vælger den løsning, som Dansk Folkeparti ønsker.

I stedet vælger man den mest besværlige vej at gå for at prøve at sikre arbejdsmarkedet, men vel at mærke på en måde, der betyder, at man først giver arbejdere fra Østeuropa lov til at rejse rundt i Danmark i 6 måneder for at søge arbejde for derefter at gribe ind, hvis det går galt – vel at mærke hvis EU giver lov til at stoppe tilgangen af arbejdskraft fra Østeuropa.

Man kan kun udlægge det på den måde, at det her drejer sig om, at den tidligere statsminister, hr. Poul Nyrup Rasmussen, og den nuværende statsminister, hr. Anders Fogh Rasmussen, gav hinanden ord på, at der skulle være åbent fra dag et, altså fra den 1. maj 2004.

Med den sikkerhedsmekanisme, som her bliver indført, kan det kun udlægges, som at udtalelser er blevet fortrudt, og det prøver forligspartierne så at råde bod på ved at lave en sikkerhedsmekanisme, der er mere usikker end at indføre den 7-års-overgangsordning, som hovedparten af EU-landene indfører.

Lad os nu se, om vi får lov til det, eller om Kommissionen blander sig, som den har gjort så mange andre gange, for når det kommer til stykket, er det vel ikke sådan, at vi her i Danmark egenhændigt kan afgøre, hvad der skal ske, hvis ikke der er opbakning fra Europa-Kommissionen, men det er noget, vi måske får afklaret i løbet af 2004.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Altså nu ved vi jo godt, at Dansk Folkeparti fra starten har været imod den her mulighed for, at arbejdskraften kan bevæge sig over grænsen.

Hvis det nu var, at man skulle tage Dansk Folkeparti alvorligt, og at man skulle tro på, at det var noget, de mente, så havde Dansk Folkeparti jo alle muligheder – det har Dansk Folkeparti næsten hver eneste dag i Folketingssalen – for at tage konsekvensen, vælte regeringen og tage et folketingsvalg på spørgsmålet. Men det tør Dansk Folkeparti jo ikke, fordi det tilsyneladende er mere interessant at sidde der og hygge sig lidt i læ af regeringen, end det er at konfrontere vælgerne med den politik, som man nu engang står for.

Når det så er sagt, vil jeg spørge Dansk Folkepartis ordfører: Når nu man er så meget imod muligheden for, at der kan komme måske, lad os sige 1.000 eller 1.500 til Danmark og arbejde, er man så lige så meget imod, at danske arbejdere, danske lønmodtagere får en mulighed for at rejse ud og tage arbejde i andre europæiske lande? Netto er der jo langt flere, som forlader Danmark i en periode, arbejder ude, får en kæmpe-mæssig erfaring, kommer tilbage og bidrager yderligere til det danske velfærdssamfund. Vi kan se, at der er langt flere, der gør det, end der er folk, der kommer her til landet.

Hvordan forholder Dansk Folkeparti sig til det? Er man kraftigt imod, at der er danskere, der har mulighed for at forlade Danmark i en periode?

Kl. 14.50

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Først vil jeg sige til hr. Anders Samuelsen, at da den her regering tiltrådte, var der ikke nogen som helst tvivl hos regeringen, dvs. Venstre og De Konservative, om, at i EU-spørgsmål kunne Dansk Folkeparti have svært ved at bakke regeringen op. Det blev gjort klart, og derfor er det ikke en overraskelse for regeringen, at vi er imod det her. Jeg tror, at hverken Venstre eller De Konservative vil sige, at det er en overraskelse. Derimod var det sådan, at regeringen på det tidspunkt var klar over, at den havde opbakning til EU-spørgsmål fra EU-venlige partier her i salen.

Så vil jeg sige til det sidste, at hvis et land som f.eks. Polen laver en regel om, at arbejdere ikke må komme til Polen, fordi det har pres på sit arbejdsmarked, vil vi da ikke løfte en finger, hvis det indfører en regel, der gør, at der ikke er fri adgang til Polen.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Nej, det er lige netop det, Dansk Folkeparti ikke vil. Man vil altså ikke kæmpe for den danske lønmodtagers mulighed for at komme ud i en periode i det her fællesskab, som vi nu engang er en del af, og få erfaringer, få de oplevelser, som det vil være at arbejde uden for landets grænser. Den sag vil Dansk Folkeparti overhovedet ikke kæmpe for, og det kan vel ikke overraske nogen.

Det, som jeg stadig væk synes kan overraske, er, at hvis dette er hjerteblood, og hvis man me-

ner, at Danmarks eksistens i bund og grund er truet af sådanne forslag her, hvorfor i alverden tager man så ikke konsekvensen, får væltet regeringen og får taget et valg på det? Er det ikke i bund og grund, fordi man ikke selv tror på, at det er et særligt problem? Derfor lader man den lige køre hen ved sidelinjen, og så siger man: Her kan vi ikke rigtig gøre noget, for heldigvis har regeringen flertallet et andet sted.

Tag dog konsekvensen, og vælt regeringen. Hvornår vil Dansk Folkeparti tage konsekvensen af sine egne holdninger?

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Det, som Dansk Folkeparti vil med en 7-års-overgangsordning, og det har jeg sagt flere gange, er, at hvis vi lavede den, så kunne vi også lave en ordning, hvor vi havde en kontrolleret tilgang, så vi nøjagtig vidste, hvad det var for nogle personer, der kom ind og arbejdede i Danmark. Vi havde ikke noget problem med at lave sådan en ordning, det kunne vi sagtens have fundet ud af, så der var en kontrolleret tilgang, når der bevisligt var mangel på arbejdskraft. Det havde vi ikke noget imod.

Så til det andet med at vælte regeringen: Det er sådan, at allerede ved regeringsgrundlaget var det klart, at vi ikke kunne lave det tætte samarbejde med regeringen. Det er en aftale, der er i regeringsgrundlaget, at vi ikke kan bakke regeringen hundrede procent op omkring EU. Det burde ikke være en overraskelse. Det er ikke en overraskelse for regeringen, og det er jeg også sikker på at beskæftigelsesministeren kan bekræfte.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Ja, jeg forstår også, at Dansk Folkepartis politik er, at danskerne skal lukkes inde. Det er altså ikke en politik, vi fra Enhedslisten deler.

Vi har til gengæld den opfattelse, at for at undgå løntrykkeri skal de folk, der kommer her til Danmark og arbejder, arbejde på de samme vilkår som danskere, men problemet med den her aftale er, at det sikrer dem jo overhovedet ikke. Bl.a. det, at de står i den situation, at de, hvis de bliver fyret, ikke bare mister deres arbejde, men også deres opholdsgrundlag i Danmark, gør, at de står meget ringere, ikke tør sige fra, hvis de bliver udsat for seksualchikane, sige fra, hvis de bliver udsat for at blive sendt op på glat-

te stilladser i vintervej, eller sige fra i alle mulige andre situationer.

Derfor vil jeg godt høre hr. Bent Bøgsted, om Dansk Folkeparti vil være med til at skærpe kravene sammen med Enhedslisten, sådan at de østarbejdere, der kommer på grund af, at der er et flertal, der siger, at sådan skal det være, rent faktisk får de samme vilkår som danske arbejdere og ikke kommer til at gå som nogle, der underbyder vilkårene. Vil Dansk Folkeparti være med til at sikre det?

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Hr. Søren Søndergaard har da fuldstændig ret i det her med arbejdsvilkårene. Det er også et af de kritikpunkter, man kan anføre. Den sikkerhedsmekanisme og de ordninger, der er, giver jo sådan set kun en garanti for, at de i hvert fald får mindstelønnen og minimalordninger.

Det andet vil jeg besvare på den måde, som jeg sagde til hr. Anders Samuelsen: I den ordning, vi var klar til at lave, som vi ikke kunne komme igennem med – det har vi erkendt, og derfor er der ikke så meget mere debat om den 7-års-overgangsordning – var vi klar til at lave det sådan, at når virksomhederne kunne godtgøre, at de manglede arbejdskraft, så kunne arbejdskraften komme til Danmark under ordnede forhold, under de forhold, som hr. Søren Søndergaard ønskede, og så vidste vi, hvilke arbejdere der var i Danmark, og vi vidste, at der var behov for dem. Det var vi klar til at lave, men det var der ikke lydhørhed over for.

Kl. 14.55

Jeg vil da gerne være med til at kigge på noget sammen med hr. Søren Søndergaard, hvis der er nogle ideer.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Nu kan hr. Bent Bøgsted jo ikke få sin ordning. Derfor er det interessant, hvordan hr. Bent Bøgsted herefter reagerer på lovforslaget.

Med forbehold for, at jeg ikke hørte efter enhver sætning, men de fleste, synes jeg, det kunne være interessant, at hr. Bent Bøgsted fortalte Folketinget, hvordan hr. Bent Bøgsted vil stille sig til det forslag, der jo rent faktisk ligger, om at regulere, herunder også overenskomstmæssigt eller til sædvanlige vilkår, de arbejdsforhold, de her mennesker kan blive omfattet af.

Jeg bliver nødt til at sige ledende, at hr. Bent Søndergaard, hr. Bent Bøgsted – undskyld! – jo

ikke har ret i, at det er mindstelønnen, der gælder. Det er overenskomsten, der gælder, hvis det er en overenskomstdækket virksomhed. Det kan godt være, der er en mindsteløn der, men hvis der er tale om lønftaler, så er det en del af overenskomsten. Så det skræmmebillede, hr. Bent Bøgsted rejser rundt med om det punkt, giver jeg ham nu en god anledning til at dementere, for det er ikke korrekt.

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Det er da rigtigt, at det er overenskomstaftaler, der gælder der, hvor der er danske arbejdere, som østeuropæerne skal arbejde sammen med, men på de virksomheder, hvor de arbejder *alene*, vil det uvilkårligt være mindstelønnen, det kommer til at dreje sig om.

Vi har hørt flere gange, at østeuropæere egentlig ser stort på, hvor mange timer de arbejder. Landbruget har sagt, at de skal malke køer, fordi de er ligeglade med, hvor mange timer de arbejder. En landmand, der ikke er overenskomstdækket nogen som helst steder, skal måske nok overholde overenskomsterne, men det bliver da kun til mindstelønnen. Det er jeg da ikke i tvivl om, og det tror jeg da også at i hvert fald hr. Søren Søndergaard vil være enig med mig i. Jeg har lidt opbakning, hvad det synspunkt angår.

Til det andet skal jeg sige, at de to lovforslag siger vi nej til, fordi det er ikke den vej, Dansk Folkeparti ønsker at gå.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Dansk Folkeparti siger nej til at sikre østarbejdere overenskomstmæssige vilkår eller sædvanlige vilkår. Det er det, Dansk Folkeparti siger nej til. Det er en meget nyttig information. Alternativet er jo så, at der ikke er den regulering, hvorefter der er adgang til at underbetale. Det er altså det standpunkt, som hr. Bent Bøgsted herefter vil kæmpe for ude i det åbne landskab, herunder 1. maj.

Mit spørgsmål er nu: Er det forbigået hr. Bent Bøgsteds opmærksomhed, at hvis man bliver udsat for den type virksomhed, som hr. Bent Bøgsted omtaler, altså der, hvor der ikke er andre, hvor alle er underbetalt eller alle går til mindstelønnen, kan der jo etableres en konflikt, hvorefter der ikke kan udstedes arbejdstilladelse? Synes hr. Bent Bøgsted, at det er en god idé?

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Jeg vil da sige, det er da ikke forbigået min opmærksomhed, at der kan være konflikt, men hr. Jan Petersen pålægger fagforeningerne en kæmpeopgave med at rejse rundt i landet for at kontrollere alle de steder, hvor der kan være noget. Det er en stor opgave, fagforeningerne og politiet får her, det er der ingen tvivl om, og det kan vi jo så kun se frem til med spænding. Men som sagt håber jeg jo, at hr. Jan Petersen får ret i, at der ikke bliver det store run på det danske arbejdsmarked.

Jeg vil gerne være med til at give østeuropæerne ordnede forhold. Jeg sagde netop før, at med den ordning, vi gerne ville have indført, var vi klar til at give dem arbejdstilladelse, hvis der var mangel på arbejdskraft og det var bevisligt, at virksomheden ikke kunne skaffe arbejdskraften i Danmark, og så ville de få de ordnede forhold, som danskerne arbejder under i dag. Ingen problemer med os, hvad det angår. Så havde vi kontrol med, hvem der kom til Danmark på en anden måde end den, som hr. Jan Petersen vil have.

(Kort bemærkning).

Irene Simonsen (V):

Der er jo selvfølgelig ingen af os her, der er i tvivl om, hvor Dansk Folkeparti nu står i forhold til EU og EU's udvidelse. Men kan hr. Bent Bøgsted ikke bekræfte mig i, at det har været til stor gavn for Danmark og Danmarks udvikling, at vi også har haft en mulighed for at rejse ud i verden, blive klogere, blive mere internationaliseret, få lært noget, og at det har været med til at skabe en stor gevinst for Danmark?

Kl. 15.00

Når vi kigger på de nye medlemslande i EU, de nye østeuropæiske lande, som jo er et udviklingstrin efter os, kan hr. Bent Bøgsted så ikke se fordelene i, at de kan komme her og få en ny viden, få noget uddannelse med hjem fra arbejdsmarkedet her og netop få udviklet deres lande og dermed få en større købekraft til stor gavn også for Danmark?

Kunne hr. Bent Bøgsted ikke godt se den vinkel og prøve at bekræfte her, at det faktisk er rigtigt, at vi økonomisk også kan hive en gevinst tilbage til Danmark på det her?

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Det kan jeg godt se noget fornuftigt i. Men det, jeg sagde før, var, at det ville vi heller ikke have lagt nogen hindringer for, hvis der var behov for den arbejdskraft. Hvis virksomhederne ikke kunne få den arbejdskraft herhjemme, så var det jo meget fornuftigt, at de kunne hente nogen fra Østeuropa til at bestride de stillinger, som de ikke kunne få besat herhjemme.

Men det var under en kontrolleret form, vi ville have det – ikke det her med en lykkechance for at rejse op og se, om der var et arbejde – for så vidste de trods alt, inden de kom herop, at der også var et arbejde, at der var brug for dem, og at der ikke var nogen danskere, der blev skubbet til side på grund af det.

(Kort bemærkning).

Irene Simonsen (V):

Først vil jeg sige, at jeg da er meget glad for, at hr. Bøgsted og Dansk Folkeparti også kan se, at det kan give en udvikling, der er til gavn for alle parter her. Det er i hvert fald punkt 1. Det er jo flot, at hr. Bent Bøgsted kan bekræfte det.

Så siger hr. Bent Bøgsted: Ja, hvis der er behov for den arbejdskraft. Jamen hvis de kommer og tager arbejde, er det netop sikret, at det er på lige, fair vilkår med en dansk medarbejder, der søger jobbet. Og hvis man som arbejdsgiver står og skal vælge, så vil man jo nok tage den danske arbejdskraft, hvor der slet ingen sprogproblemer er, når man skal betale det samme for det.

Så man kan spørge, hvad problemet er her. For det er jo netop der, hvor der er et behov for dem, at de kommer her, for ellers ville de ikke få de job. Det er jo sikret, at det skal være på lige og fair vilkår i forhold til dansk arbejdskraft.

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Jeg vil egentlig kun sige, at jeg da håber, at fru Irene Simonsen får ret i de synspunkter om, at det bliver sådan; at det er på den måde. Det er det eneste, jeg vil sige til det.

(Kort bemærkning).

Mogens Nørgård Pedersen (KD):

Hr. Bent Bøgsted sagde op til flere gange: kontrolleret tilgang og ordnede forhold. Er der mulighed for, at hr. Bent Bøgsted kunne løfte sløret for, hvad Dansk Folkepartis holdning er til kontrolleret tilgang og ordnede forhold, sådan at det

ikke bare er autopiloten, man slår til, hver gang der er et EU-spørgsmål?

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Jeg kan sige, at det ikke er autopiloten, vi slår til, hver gang der er EU-spørgsmål. Vi har faktisk stemt for mange tiltag fra EU, faktisk utrolig mange tiltag. Men det er sådan, at vi bedømmer dem hver for sig, om de strider imod vores egne interesser eller ikke, og hvad vi vil bruge dem til. Vi har måske også stemt for nogle forslag fra EU, som vi nok inderst inde ved vi ikke burde have stemt for. Det er så det, det er.

Men det, der ligger i kontrollerede forhold, er egentlig, at for os har det betydning, at når en østeuropæer kommer til Danmark, så er det, fordi der er mangel på den østeuropæer, og fordi der ikke kan skaffes arbejdskraft her i Danmark. Derefter, når det beviseligt er sådan, vil det være de ordnede forhold på arbejdsmarkedet, som hr. Jan Petersen taler så varmt for, de pågældende så vil være dækket ind under uden nogen begrænsninger.

I de tilfælde vil de jo faktisk også have ret til mange af de ting, som vi har i Danmark, som de her sikkerhedsmekanismer sætter en stopper for i den forbindelse.

(Kort bemærkning).

Mogens Nørgård Pedersen (KD):

Med hensyn til det her med de ordnede forhold er vi faktisk nogle, der mener, at der er rimelig ordnede forhold i det forlig, som er blevet skruet sammen her. Men det ligger måske i forlængelse af det, at hr. Bent Bøgsted og hans parti inderst inde ikke ønsker, at der skal være ordnede forhold for lønmodtagere, hvad enten de er fra Danmark, eller de er fra andre EU-lande.

Jeg husker, at hr. Bent Bøgsted og hans parti stemte imod Kristendemokraternes forslag om minimumsrettigheder på arbejdsmarkedet, så er der en sammenhæng i det? Er det simpelt hen, fordi Dansk Folkeparti ikke ønsker ordnede forhold?

Bent Bøgsted (DF):

Selvfølgelig ønsker vi ordnede forhold, det skal der ikke være nogen tvivl om. Og det, der ligger i ordnede forhold, betyder ordnede forhold.

KL 15.05

Til det her med minimumsregler, som Kristendemokraterne kom med et forslag om, vil jeg sige, at grunden til, at vi stemte for det, jo var, at

det var et stort indgreb i den danske aftalemodel. Den bakker vi op, den danske aftalemodel, og derfor kunne vi heller ikke stemme for det forslag dengang.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):
Hr. Lars Barfoed som ordfører.

Lars Barfoed (KF):

Jeg synes, der er grund til at hæfte sig ved, at det faktisk er et ganske historisk lovforslag, vi behandler i dag. Det er netop et lovforslag, der stadfæster, at nu bliver EU's udvidelse en realitet, og at den også bliver en realitet, når det gælder arbejdsmarkedet. På den måde får vi altså et styrket Europa, en styrket Europæisk Union, og det har vi alle sammen en stor og stærk interesse i.

Virksomhederne i Europa, herunder også i Danmark, står jo over for nogle ganske voldsomme udfordringer i de kommende år, ikke mindst på grund af den stærke globale konkurrence, som de er udsat for. Det gælder ned til den mindste virksomhed i den yderste del af Danmark, at man er i direkte konkurrence med virksomheder i resten af verden.

Når vi nu udvikler det indre marked til at blive endnu stærkere gennem udvidelse af Den Europæiske Union, så bliver danske virksomheder også stærkere til at imødegå den konkurrence, vi er ude for.

Til det indre marked hører altså en fri bevægelighed af arbejdskraften, og det er det, vi sikrer med disse to lovforslag, der jo behandles samlet her, for der er ingen tvivl om, at arbejdskraftens frie bevægelighed er af utrolig stor betydning for det indre marked, og at det også kan skabe stor fordel for danske virksomheder, at man har mulighed for at rekruttere medarbejdere fra andre europæiske lande, derunder fra de nye østeuropæiske medlemmer af Den Europæiske Union. Det vil vi i mange sammenhænge få stor glæde af, og vi skal byde østeuropæiske medarbejdere velkomne til det danske arbejdsmarked, når de kan komme her og bidrage til en positiv udvikling af det danske samfund. Så der er mange grunde til, at vi glæder os over det, vi nu behandler.

Men dertil kommer så i øvrigt, kan man sige til skeptikerne, at alt jo tyder på, at det vil være i beskedent omfang, at østeuropæiske medarbejdere vil tage arbejde i Danmark. På langt de fleste områder har vi jo kvalificerede, kompetente medarbejdere i Danmark, og alt andet lige vil

man nok som dansk virksomhed foretrække at ansætte en dansk medarbejder, der kan det danske sprog og har kompetencen, i stedet for at ansætte en, som kommer fra et andet land med de besværligheder ikke mindst sprogligt, det kunne medføre. Men muligheden er altså til stede, når der er behov for det.

Så er det jo sådan, at der et eller andet sted er en risiko for noget misbrug af de ordninger, vi gennemfører, dels i form af, at nogen kunne finde på at ansætte underbetalt arbejdskraft og dermed underminere aftalerne på det danske arbejdsmarked, og det skal vi skabe et værn imod, dels i form af, at nogle kunne finde på at spekulere i det her ved at misbruge de danske velfærdsordninger og på en eller anden måde tiltuske sig danske velfærdsydelse, uden at man reelt er berettiget til det, eller i længere tid end man burde have dem.

Der er det så, at vi med disse lovforslag sikrer imod sådanne former for misbrug, dels ved at lægge nogle værn ind omkring ydelse af kontanthjælp, dels ved at sikre, at der bliver fulgt effektivt op på det, når udenlandske medarbejdere har arbejde i Danmark, bliver syge og tager tilbage til deres hjemland, indtil de bliver raske og arbejdsdygtige igen. Her har vi med dette lovforslag en mulighed for at følge op på det og sikre, at der er en central enhed i Beskæftigelsesministeriet, der kan følge effektivt op på det i forhold til den pågældende medarbejder, som befinder sig i udlandet. Det er jo mere besværligt for en dansk kommune at skulle håndtere det, så der er det bedre at lægge det, i hvert fald som en overgangsordning, over til en central enhed, der kan specialisere sig i den slags operationer.

Så jeg synes, det er et velafbalanceret forslag, et forslag, vi skal glæde os over, fordi det stadfæster udvidelsen og dens effekt på det danske arbejdsmarked. Vi skal byde de nye østeuropæiske medarbejdere velkomne, men vi skal selvfølgelig også sikre os mod misbrug, og den gode balance er der i dette lovforslag.

Det Konservative Folkeparti kan støtte forslaget.

Kl. 15.10

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg har to spørgsmål til hr. Lars Barfoed. Det første spørgsmål går på, om det er i overensstemmelse med De Konservatives holdning til traditioner, idealer osv., at en person, der bliver usag-

ligt fyret, mister sit opholdsgrundlag. En ting er, at man har strikket en aftale sammen, der betyder, at folk, der mister deres arbejde, fordi der er mangel på ordrer, eller som måske selvforskyldt mister det, ryger ud af landet, men at det også sker for folk, der er usagligt fyret, er det sådan en særlig konservativ specialitet?

Det andet spørgsmål, jeg vil stille til hr. Barfoed, er om arbejdstiden. Det fremgik jo af aftalen, at der skulle være fuldtidsansættelse, for at man kunne få en arbejdstilladelse. Det er så i lovtekstens bemærkninger blevet til, at det ikke må ligge væsentlig under 37 timer.

Nu fik vi for et øjeblik siden at vide fra Venstres ordfører, at det sådan set var i orden, hvis bare man tjente 5.500 kr. om måneden, for det var udtryk for fleksibilitet, hvis folk kunne klare sig for det. Er det også Det Konservative Folkepartis opfattelse, eller hvordan fortolker Det Konservative Folkeparti den ændring, der er sket af aftalens ordlyd?

(Kort bemærkning).

Lars Barfoed (KF):

Det er jo sådan, at når man bliver fyret usagligt, er der nogle sanktioner i forhold til en arbejdsgiver, der fyrer nogen usagligt. De sanktioner vil jo gælde både over for arbejdsgivere, der fyrer udenlandske medarbejdere, og arbejdsgivere, der fyrer danske medarbejdere. Derfor er det jo ikke sådan lige fra den ene dag til den anden, at man står uden nogen form for økonomisk kompensation.

Derudover er det jo også sådan, at en arbejdsløshedsforsikret medarbejder vil kunne få dagpenge i sit hjemland, når vedkommende vender tilbage til sit hjemland, efter dette hjemlands regler. Der kan vi ikke begynde at sondre mellem, om baggrunden for, at man er sagt op, var saglig, eller om den ikke var saglig. Der må man sige, at der er det de samme regler, der gælder. Det er det jo også i Danmark. Man får jo ikke højere arbejdsløshedsdagpenge, når man er usagligt fyret, end hvis man er sagligt fyret. Så der synes jeg sådan set, at vi stiller de pågældende udenlandske medarbejdere helt på lige fod med danske arbejdere.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Ja, så håber jeg, at hr. Barfoed kan nå at svare på det andet spørgsmål, og så vil jeg bare følge op på det, hr. Barfoed allerede har sagt.

Jo, der er jo lige præcis forskel, for ud over at miste sit arbejde, så mister en udenlandsk arbejder altså også sit opholdsgrundlag i Danmark. En dansker, der bliver fyret fra sit arbejde, bliver jo ikke smidt ud af landet, men det er jo det, der sker med en udenlandsk statsborger – en person, der kommer fra Polen eller et andet land – vedkommende bliver smidt ud af Danmark, selv om der er tale om en usagligt afskedigelse.

Det er det, jeg simpelt hen bare ikke kan få til at passe med det, Det Konservative Folkeparti normalt går rundt og siger – men det er måske mest ved festlige lejligheder.

At folk, der bliver usagligt afskediget, også mister deres opholdsgrundlag i Danmark, er da helt urimeligt. Folk, der bliver usagligt opsagt, skulle ikke miste deres opholdsgrundlag i Danmark. Man kunne diskutere, om arbejdsgiveren skulle smides ud, men det er jo en anden sag.

(Kort bemærkning).

Lars Barfoed (KF):

Det sidste kunne være en interessant diskussion.

Jeg mener ikke, der er tale om, at man mister et opholdsgrundlag, man ellers havde haft i Danmark. Man havde ikke noget opholdsgrundlag i Danmark, før man fik ansættelsen. Man har et opholdsgrundlag, så længe man har en indkomst ved et arbejde, og har man ikke længere det, jamen så må man vende tilbage til sit hjemland, hvor man så forhåbentlig er arbejdsløshedsforsikret. Dermed mener jeg, at vi ligestiller udenlandske medarbejdere fuldstændig med danske medarbejdere.

Må jeg så sige omkring det med fuldtidsansættelse, at der jo står i lovteksten, at udgangspunktet er fuldtidsansættelse. Så er det forklaret i bemærkningerne, at det normalt er 37 timer, men dog kan det være noget, der ligger lige under 37 timer, og det er jo for ikke at være alt for rigoristisk.

Jeg mener overhovedet ikke, at der er nogen problemer eller slinger i valsen her, det er fuldtidsansættelse, vi taler om. Men der kan i særlige tilfælde være tale om, at man har noget lige under 37 timer, og så må det gælde for en fuldtidsansættelse. Det synes jeg egentlig er meget rimeligt, at der er den lille fleksibilitet i bemærkningerne. Men i selve lovteksten er det jo fastslået, at der er tale om fuldtidsarbejde.

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Nu er det jo ikke sådan, at der er tvivl om, at hr. Lars Barfoed repræsenterer et arbejdsgiverparti. Det tror jeg i hvert fald nok at vi alle sammen kan blive sådan nogenlunde enige om. I den forbindelse har vi hørt flere arbejdsgivere, der har udtalt, at de ser frem til åbningen her, fordi de kan få noget arbejdskraft, der ser stort på arbejdstid og arbejdsforhold.

Kl. 15.15

Jeg har hørt om vognmænd, der har sagt, at de ser frem til, at de kan ansætte østeuropæere, for de er klar til at køre uanset hvordan, og de er selvfølgelig villige til at betale den overenskomstmæssige løn og det hele, men østeuropæerne er klar til at køre uden at se på, hvor mange timer og hvilke arbejdsforhold de har.

Jeg kan også se, at Jørgen Neergaard Larsen fra Dansk Arbejdsgiverforening ser frem til, at de får fri adgang til kompetence og arbejdskraft. Det er jo ikke helt i overensstemmelse med den store arbejdsløshed, vi har i Danmark. Hvordan ser hr. Lars Barfoed på det?

(Kort bemærkning).

Lars Barfoed (KF):

For det første må jeg sige til hr. Bent Bøgsted, at jeg på ingen måde kan anerkende, at Det Konservative Folkeparti skulle være et specielt arbejdsgiverparti. Vi er et folkeparti, navnet er Det Konservative Folkeparti, og det betyder, at vi er et parti for alle folk, som har en konservativ grundholdning, uanset om det er lønmodtagere eller arbejdsgivere. Bare for at få slået det fast.

For det andet må jeg så sige, at hvis nogen arbejdsgivere skulle gøre sig forhåbninger om, at de på grundlag af de regler, vi nu indfører, kan ansætte folk og så i øvrigt se stort på arbejdsmiljøregler, sådan som hr. Bent Bøgsted antyder at nogle havde forestillet sig, må det komplet afvises. Det fremgår jo af alt, hvad der er skrevet om denne sag, at man selvfølgelig skal overholde arbejdsmiljølovgivningen, uanset om der er tale om østeuropæiske medarbejdere eller danske medarbejdere.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så siger jeg tak til hr. Lars Barfoed, og så er det hr. Aage Frandsen som ordfører.

Aage Frandsen (SF):

Da SF's ordfører i de her spørgsmål, hr. Ole Sohn, ikke kan være til stede, skal jeg udtrykke vores synspunkter på hans og vores vegne.

Vi betragter det, som sker den 1. maj med udvidelsen af EU med yderligere 10 lande, som en af de største ændringer i EU's historie, og vi betragter det sådan set nok som en af de bedste ændringer i EU's historie, for et af de problemer, der tidligere har været med EU, var jo, at EU bestod af en forholdsvis lille del af Europa, mens det nu efterhånden udgør en meget stor del af Europa.

Der er stadig væk lande, som ikke er medlem af EU, og som vi gerne ser, når forskellige betingelser er opfyldt, ikke mindst om demokratiet, kan blive medlemmer af EU. Derfor er det, som vi skal lovgive om, noget, som vi betragter som en meget positiv ændring.

Derfor står vi også i et dilemma. Politik er jo fyldt med dilemmaer. I det her tilfælde er dilemmaet, at vi på den ene side selvfølgelig gerne ser, at borgere i EU har samme rettigheder, men på den anden side kan vi så risikere, at der er nogle ting i forhold til de ændringer og begivenheder, der sker den 1. maj, som har negativ effekt.

Den ene negative effekt vil være, at en række af de borgere, der kommer hertil fra andre lande, bliver dårligt behandlet, hvis der ikke er ordnede forhold. Vi risikerer, at de kan optræde som løntrykkere, og at de på en række områder vil få urimelige vilkår. Det andet, man kan sige, er, at det så i den danske befolkning kan afføde en negativ holdning til den udvidelse, som vi betragter som positiv.

Derfor er det efter vores opfattelse fornuftigt, at man vælger en model som den, de seks partier har aftalt, og som indebærer, at man fra dag et har mulighed for at indgå på det danske arbejdsmarked, samtidig med at der er nogle regler, som sikrer, at der ikke sker et misbrug af den arbejdskraft, der kommer hertil. Desuden sikrer vi samtidig, at den holdning, som danskerne skal have til det, efter vores opfattelse heller ikke bliver negativ, hvad den ellers kunne være blevet.

Da vi gik ind i forhandlingerne om det her spørgsmål, var det for det første vigtigt for os, at der var mulighed for, at borgere fra de nye medlemslande fra den 1. maj kunne få mulighed for at arbejde i Danmark. For det andet var vi også optaget af, at vi med en ordning kunne bidrage til at beskytte disse arbejdstagere imod, at de kunne komme til at fungere som løntrykkere.

Yderligere ville de som et fjerde argument få de samme rettigheder som danske lønmodtagere og borgere fra andre EU-lande.

Kl. 15.20

Vi var også optaget af, at det også kunne gælde i forhold til de miljøbestemmelser og en række andre ting, som gælder i Danmark, i det hele taget at sikre, at de pågældende borgere, som kommer hertil, kommer under ordnede forhold, samtidig med at det også var vigtigt, at det ikke satte det, man kan kalde den danske velfærdsmodel, under pres.

I forhold til de ting, som så blev aftalt, og som vi så betragter som positive, og som vi støtter med de her to lovforslag, er det nogle ting, vi lægger vægt på:

Det er for det første, at fagbevægelsen kan sige fra, hvis virksomheder søger om at ansætte arbejdere fra de nye EU-lande til lønninger, der ikke svarer til danske forhold.

For det andet får de lokale fagforeninger indsigt i, hvor der ansættes folk udefra, og det giver bedre muligheder for en lokal kontrol.

For det tredje har fagbevægelsen mulighed for at iværksætte blokade mod virksomheder, der ikke vil tegne overenskomst for bl.a. medarbejdere fra de nye EU-lande. Gør de det ikke, bliver det forbudt for østeuropæerne at arbejde videre.

For det fjerde udbygges samarbejdet mellem fagbevægelse, politi, skattemyndigheder osv. med henblik på at sikre, at der ikke er tale om illegal arbejdskraft i det hele taget i Danmark. På den ene side har vi noget, som så er legalt, men vi sikrer også, at den illegale arbejdskraft, som er i landet, som vi har i dag, altså bliver minimeret mest muligt.

Det er altså de betragtninger, som ligger til grund for, at vi har sagt ja til aftalen, som vi mener er rigtig både af hensyn til østarbejdernie, der kommer hertil, og af hensyn til vores velfærds-system og på grund af vores opfattelse af EU. Med de bemærkninger kan vi altså støtte de to lovforslag.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Nu er det her jo en utrolig vigtig sag, som handler om ikke mindst fagbevægelsens muligheder for at forsvare de rettigheder for medlemmerne, som man har tilkæmpet sig igennem mere end 100 år.

Derfor ville jeg også så gerne have spurgt SF om, hvordan SF har det med at stemme for en lovgivning, som betyder, at folk, der bliver uberegtiget afskediget, ikke bare mister deres job, men også bliver smidt ud af landet.

Jeg ville også gerne have spurgt om, hvordan SF har det med, at når folk, der har arbejdet i 2 år og betalt skat og kontingent til dagpengene, bliver fyret, kan de ikke få dagpenge, eller hvordan SF har det med, at man kan ansætte folk langt under overenskomsten inden for det pågældende område. Det ville jeg gerne have spurgt SF om.

Jeg har forståelse for, at SF's ordfører er forhindret i at deltage – det kan ske for os alle sammen, så det er helt fair – og at det derfor er en bugtaler, der er på talerstolen. Det har jeg også respekt for. Derfor vil jeg bare spørge SF's gruppeformand, om han vil medvirke til, at SF's ordfører på området kommer til anden- eller tredjebehandlingen, så vi kan få den her utrolig vigtige diskussion her i salen, hvor alle har mulighed for at høre den.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

For det første vil jeg gerne anholde hr. Søndergaards brug af ordet bugtaler. Jeg tror også, at hr. Søndergaard bruger ordet helt forkert, for bugtaleren er jo den, der taler. Det er ikke dukken. Jeg tror nok, at hr. Søndergaard mener, at jeg er dukken og hr. Sohn er bugtaleren.

Den korrektion vil jeg gerne bringe, hvis hr. Søndergaard senere hen benytter sig af den i øvrigt ellers muntre bemærkning. Sådan er det. Når man skal sige noget muntert, skal man sørge for, at det er korrekt, ellers skal jeg bruge kommentarer til at nedgøre den ellers muntre bemærkning.

Men jeg vil gerne svare, for jeg kan sagtens svare på spørgsmål, når de drejer sig om det, vi har sørget for her. For det første har vi støttet østudvidelsen, for det andet vil vi lave nogle ordnede forhold. Så det alternativ, som hr. Søndergaard har, er, så vidt jeg har forstået, at disse østeuropæiske lande slet ikke skal ind i EU eller hvad? Hvad er ellers alternativet fra hr. Søndergaards side?

Når man nævner de konkrete ting, drejer det sig om, at de jo, som hr. Søndergaard har fået svar på, altså må henholde sig til at få arbejdsløshedsunderstøttelsen i det land, de ellers kommer fra.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Nu tror jeg – bugtaler eller ej – at taletiden er brugt.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg vil bare bede SF's gruppeformand om at svare på det spørgsmål, jeg stillede, nemlig om SF's gruppeformand vil udvirke, at ordføreren kigger forbi til anden- eller tredjebehandlingen, så vi kan få diskuteret de her meget vigtige spørgsmål i salen, hvor alle kan høre det.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Det vil sige, at jeg slet ikke må svare på spørgsmålet! Men jeg skal gerne udvirke, at vores ordfører, hr. Ole Sohn, er til stede ved anden- og tredjebehandlingen, så spørgsmålet kan stilles.

I øvrigt synes jeg, at hr. Søndergaard skal stille spørgsmålet om, hvordan vedkommende, som kommer til Danmark og bliver uretmæssigt behandlet og fyret, er stillet, til beskæftigelsesministeren. Kan vedkommende så – det er et retorisk spørgsmål til hr. Søndergaard, for han kan ikke svare, men det er et spørgsmål til beskæftigelsesministeren – vende tilbage til sit oprindelige hjemland og senere igen i 6 måneder søge arbejde i Danmark? Hvornår kan det lade sig gøre? Det synes jeg er et relevant spørgsmål.

Så er der også et andet spørgsmål, som jeg også synes skal stilles til beskæftigelsesministeren, nemlig om fuld beskæftigelse ikke skal forstås på den måde, som også den socialdemokratiske ordfører var inde på, at det altså er det, der står i teksten, og at bemærkningen kun er en lille moderation, og ikke det, som nogle senere har prøvet at tolke det til, nemlig at det kun er 5.000, og at det er fuld beskæftigelse.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg skal sige til hr. Aage Frandsen, at i betragtning af at han ikke brugte sin taletid fuldt ud, havde det været hensigtsmæssigt, om det spørgsmål blev stillet til ministeren under taletiden og ikke i et svar til hr. Søren Søndergaard.

Så er det hr. Anders Samuelsen som ordfører.

Anders Samuelsen (RV):

For Det Radikale Venstre er det en rigtig god dag i dag, fordi vi med de forslag er med til at bane vejen for den østudvidelse, som vi som parti har været med til at kæmpe for skulle kom-

me igennem, og som skal være med til at sikre velstand og fremgang i Europa fremover.

Den tilgang, man kan have til selve problemstillingen om, hvorvidt det er livsfarligt for den danske nation eller ej, at man nu giver nogle østeuropæere mulighed for at komme til Danmark og arbejde, minder mig meget om min barn-domstid på Samsø.

Jeg boede på Samsø, og der havde man på et tidspunkt en mindre invasion, sådan følte det i hvert fald for samsingerne, af københavnere, som kom til øen, og det skabte en vis rædsel; alene den her angst for det fremmede var rimelig klart fremme på det tidspunkt.

Der kan jeg huske, at der gik en historie på øen om, at grunden til, at alle de her københavnere kom til Samsø, var, at de alle sammen kom fra Christiania, og derovre var der skilte, hvor der stod: Tag til Samsø – der er ikke noget arbejde. Det var underforstået, at så kunne man få sin kontanthjælp for ikke at lave noget.

Det er ligesom den tilgang, jeg hører meget er Dansk Folkepartis tilgang til det her: Det er et overrend af østeuropæiske statsborgere, som vi nu skal udsættes for i Danmark, og det er en skandale og alt muligt andet. Men vi har tal fra bl.a. Finansministeriet, som peger på, at det er yderst begrænset, hvor mange der kommer her til.

Jeg synes egentlig, og det nok er her, at vi afskærer os meget fra f.eks. Dansk Folkeparti, at vi skal huske at holde fast i, hvilke muligheder den her østudvidelse åbner for danske statsborgere, for danske unge mennesker, danske lønmodtagere for at komme ud og arbejde, få luft under vingerne i en periode, blive inspireret og så komme tilbage til Danmark og yde yderligere til vores velfærdssamfund.

Det var jo i bund og grund også det, man opdagede på Samsø. Når den første angst havde lagt sig, så viste det sig jo, at de her nye borgere, som kom til landet, altså til Samsø, faktisk havde massevis at bidrage med og oven i købet måske for norges vedkommende viste sig at kunne generere en større årsindkomst og dermed også større skatteindbetalinger til kommunen, end man i gennemsnit var vant til på Samsø. På den måde gik alt jo op i en højere enhed.

Forhåbentlig vil det samme gøre sig gældende for de danskere, som rejser ud, bliver inspireret og kommer tilbage til Danmark, som følge af, at vi nu får den her østudvidelse, som følge af, at et fælles og stærkt Europa giver den her mulighed for, at vi kan bevæge os over grænserne.

At vi så samtidig med den her aftale lukker nogle hjørner af, nogle misbrugsmuligheder af, er sådan set kun på sin plads, når vi kan gøre det på den her måde uden at ende i den grøft, som Dansk Folkeparti gerne har villet, nemlig at vi skulle trække et jerntæppe ned over Danmark, lige nøjagtig i forlængelse af at vi har fået fjernet et andet jerntæppe i Europa, men ikke kun et jerntæppe ned over Danmark, som skulle forhindre, at folk kunne komme ind i Danmark, men altså samtidig et jerntæppe, som skulle forhindre danskere i fuldstændig gnidningsfrit at kunne bevæge sig rundt på europæiske arbejdspladser.

Kl. 15.30

Så for Det Radikale Venstre at se er det her en god dag både for de østeuropæere, som faktisk er i stand til at finde et arbejde i Danmark, komme op og være med til at bidrage på danske arbejdspladser i en periode og så derefter forhåbentlig komme styrket tilbage til deres egne lande og være med til at bygge de lande op, sådan at vi samlet set får den vækst og fremgang i Europa, som vi vel alle sammen må være interesserede i.

Der gives samtidig med aftalen, som også andre ordførere har været inde på, nogle muligheder for fagbevægelsen for udnyttelse af en form for vetoret og blokaderet i forbindelse med, at man ikke lever op til det, der ligger i den politiske aftale, som er indgået her.

Samtidig udbygges den indsats, som det offentlige i samarbejde med bl.a. fagbevægelsen skal gøre for at forhindre illegal arbejdskraft, for det er vi selvfølgelig alle sammen enige om skal bekæmpes.

På den baggrund er der ingen problemer at se fra Det Radikale Venstres side med at støtte de forslag, vi har til behandling her i dag.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det hr. Søren Søndergaard som ordfører.

Søren Søndergaard (EL):

Efter vores opfattelse er de her lovforslaget noget makværk, for der er hverken tale om, at vi sikrer østarbejderne ordentlige forhold, hvilket ville være agtværdigt, eller at vi sikrer danske arbejdere mod at blive udkonkurreret af billig arbejdskraft, hvilket også ville være agtværdigt.

Når jeg ser på forslaget til ændring af udlændingeloven, er det mig en gåde, at forligspartierne har accepteret et forslag, der er hullet som en si, og det er klart, at min forbløffelse især er

møntet på Socialdemokratiet og SF, som burde være lidt mere oppe på stikkerne i forsvaret af arbejderinteresser og i forsvaret af fagbevægelsens muligheder for at forsvare disse interesser.

Lad mig prøve at tage nogle af de ting op, som jeg ser som problemer i forslaget:

Der er først og fremmest kernespørgsmålet, nemlig om loven sikrer østarbejdere ordentlige løn- og arbejdsforhold. Det største problem her handler om de folk, der bliver ansat på arbejdspladser uden overenskomst. Hvis der på en sådan virksomhed i forvejen er en eller flere ansatte, ja, så siger lovforslaget, at der blot skal være tale om de samme forhold for de nyansatte som for dem, der i forvejen arbejder der.

Så er det jo, man må spørge, om det er fuldstændig ukendt, at mange mennesker i dag arbejder på ikkeoverenskomstdækkede virksomheder under forhold, som i hvert fald ikke kan kaldes normale eller ordentlige, enten fordi det er det eneste arbejde, de kan få, eller fordi det f.eks. er studerende, som kun har brug for midlertidigt at tjene nogle penge til studierne. Det er jo faktisk derfor, fagbevægelsen kæmper for overenskomster til gavn for de ansatte.

Lovforslagets bestemmelser vedrørende ansættelse på overenskomstdækkede virksomheder er efter vores opfattelse heller ikke brugbare. Kort og godt vil der være tale om, at en hvilken som helst landsdækkende overenskomst accepteres som niveauet. Det er ret epokegørende, især når jeg sammenligner med de tidligere debatter, vi har haft om Kristendemokraternes forslag om indskrænkning af konfliktretten. Selv om Kristendemokraterne hårdnakket holder fast i forslaget om indsnævring af konfliktretten, så har de fattet lige netop den pointe, at der findes landsdækkende overenskomster, som ikke er udtryk for et acceptabelt niveau. Var det ikke en idé, at man kom denne her forståelse i møde i det her lovforslag?

Problemerne med den manglende reelle sikring af overenskomstmæssige eller sædvanlige vilkår bliver så yderligere understreget af, at lovforslaget lægger op til mangler i kontrollen med, at reglerne faktisk overholdes. Arbejdsgiveren, der ønsker at ansætte en østarbejder, bliver ikke engang forpligtet til at oplyse Udlændingestyrelsen om indholdet af den indgåede ansættelseskontrakt; arbejdsgiveren skal bare love, at han eller hun overholder loven. Udlændingestyrelsen og arbejdsmarkedsrådene får altså ikke meget hjælp til at kontrollere, om der faktisk er tale om sædvanlige forhold.

Et er så, at arbejdsgiveren kan spise myndighederne af med en tro og love-erklæring, men samtidig er de faglige organisationers ret til at blive hørt om betingelserne for arbejdstilladelser ringe. I masser af sager vil Udlændingestyrelsen uden videre give tilladelsen, og i tvivlstilfælde skal bare arbejdsmarkedsrådene høres, uden at der er nogen som helst sikring af, at de relevante faglige organisationer inddrages.

Kl. 15.35

Endnu et problem angående de forhold, østarbejderne risikerer at blive udsat for, har at gøre med gummiformuleringen om fuldtidsbeskæftigelse. I lovforslaget hedder det, at kravet om fuldtidsbeskæftigelse er opfyldt, hvis arbejdstiden ikke er væsentligt under 37 timer om ugen og man i øvrigt kan regne med, at den pågældende kan forsørge sig selv. Men hvad betyder egentlig »væsentligt under«? Og hvad betyder det, når man påregner, at den pågældende kan forsørge sig selv? F.eks. har vi jo fået konstateret og også fået bekræftet fra fru Irene Simonsen fra Venstre, at starthjælpsmodtagere kan forsørge sig selv for lidt over 5.000 kr. om måneden, og hvis det er udgangspunktet, er det klart, at så er der åbnet en ladeport.

Endelig var det et af slagnumrene, da aftalen bag det her forslag blev lanceret, at det skulle sikres, at der var tale om seriøse arbejdsgivere, når der skulle udstedes arbejdstilladelser til østarbejdere. I lovforslaget er det simpelt hen blevet til en bestemmelse om, at arbejdsgiveren skal være tilmeldt Told og Skat. Det er mildest talt ikke nogen garanti.

I forlængelse af det mener vi, at det er typisk, at lovforslaget primært gør det til den østeuropæiske arbejders problem, hvis vedkommende bliver udsat for snyd og bedrag fra arbejdsgiverens side. Hvis han eller hun ikke får ordentlige løn- og arbejdsforhold, så ryger arbejdstilladelsen og enkeltbilletten ligger og venter. Ikke et ord om, at arbejdsgiveren skal være forpligtet til at betale de penge, som den ansatte bliver snydt for.

Jeg vil her godt understrege, at mine hidtidige bemærkninger overhovedet ikke har gået på de problemer, vi fra Enhedslistens side allerede påpegede i aftalen fra december. Der har udelukkende her været tale om punkter, hvor udmøntningen af aftaleteksten har tydeliggjort manglende beskyttelse af østarbejderne mod at blive misbrugt som løntrykkere.

Oveni kommer så de problemer, at de østeuropæiske arbejdere i overgangsperioden må

leve med midlertidige opholdstilladelser. Jeg har tidligere påpeget, at det vil betyde, at de på mange måder vil være i lommen på deres arbejdsgiver.

Samtidig er det urimeligt, at vi kommer til at se nogle arbejdere i det her land, som i årevis kan arbejde og betale skat uden mulighed for at optjene ret til dagpenge eller for den sags skyld kontanthjælp i tilfælde af arbejdsløshed. Specielt i forhold til retten til dagpenge ved arbejdsløshed er aftalen efter vores opfattelse med til at undergrave solidariteten mellem forskellige grupper på arbejdsmarkedet.

I den forbindelse vil jeg godt fremhæve en følgevirkning af de midlertidige arbejdstilladelser, nemlig de problemer, det kan give for de faglige organisationers muligheder for at konflikte sig til en overenskomst, hvis konflikten berører midlertidigt ansatte fra Østeuropa. De vil let komme til at stå i den situation, at der ikke er arbejde og ikke er ret til understøttelse, og de kan dermed blive tvunget hjem.

I virkelighedens verden vil lovforslaget medvirke til, at østarbejdere, der mister deres job, meget let kommer i en situation, hvor de vil give deres højre arm for at blive i landet og få et andet job, især da hvis de har taget deres familie med herop og har etableret sig. Der vil dermed blive åbnet op for endnu mere sort og illegalt arbejde – igen til skade for ordnede løn- og arbejdsforhold for danske arbejdere og for østeuropæiske arbejdere, der arbejder i Danmark.

Med de her bemærkninger er det også sagt, at Enhedslisten vil stille en række ændringsforslag på de punkter, jeg har nævnt her, forslag, som forhåbentlig kan rette op på nogle af problemerne. Det er muligt, at der kan laves fortolkninger nogle steder; det er muligt, at man kan fortolke sig ud af, at man er gået fra at snakke om fuldtidsarbejde til at snakke om noget, der ligner fuldtidsarbejde; det er muligt, at ministeren måske kan komme herop nu og give en fortolkning, der klargør det, og så kan vi stille spørgsmål og få det skrevet ned.

Men under alle omstændigheder er det de emner, jeg har været inde på her, vi vil forsøge at kigge på under udvalgsbehandlingen.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Det er jo svært at leve op til hr. Søren Søndergaards forventninger til i hvert fald Socialdemokratiet. Det har været et problem i flere generationer, så vidt jeg kan se. Hver gang der er sket et

eller andet for danske lønmodtagere, har det generelt altid været et tilbageskridt, og jeg kan høre, at det er det her også.

Jeg vil gerne spørge hr. Søren Søndergaard: Mener hr. Søren Søndergaard, at vi skulle løse de problemer, han mener at finde i lovforslaget, ved bare at lave én bestemmelse, og det er, at i Danmark gælder overenskomster på alle arbejdspladser i alle situationer, uanset om der er tegnet en overenskomst eller ej?

For jeg synes sådan set, det er den eneste konklusion, der er tilbage efter at have hørt hr. Søren Søndergaards indlæg.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Hr. Jan Petersen har fuldstændig ret i, at det er Enhedslistens opfattelse, at det eneste, der kan sikre ordnede forhold på arbejdspladserne i Danmark, er den danske fagbevægelse.

Det er også derfor, det har været så afgørende for os, at hvis man skulle skrue et forslag sammen, så skulle det være et forslag, der befordrede, at østarbejdere fik kontakt med og tilsluttede sig den danske fagbevægelse, sådan at man i fællesskab kunne kæmpe for at gøre forholdene bedre.

Kl. 15.40

Derfor er et af vores hovedkritikpunkter mod den aftale, der ligger her, at man på en række helt centrale punkter siger til østarbejderne: I har ikke nogen rigtig interesse i at søge kontakt med fagbevægelsen. Det gælder f.eks. det, at man ikke har mulighed for arbejdsløshedsunderstøttelse.

Jeg ved jo godt, at hr. Jan Petersen om et øjeblik vil fortælle mig, at arbejdsløshedskasserne og fagforeningerne er to helt forskellige ting, men hr. Jan Petersen ved jo også, at i virkelighedens verden, når man kommer ud og skal organisere folk, så hænger de to ting sammen. Derfor er det, at man ikke kan spille på den ene mulighed, også med til at gøre, at folks interesse for hele pakken eller for en del af pakken bliver mindre, og dermed vil det have den funktion at svække fagbevægelsen.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Nej, den historie vil jeg ikke fortælle, for jeg er ikke enig i, at arbejdsløshedskasser og faglige organisationer i alle tilfælde er to forskellige

ting, men jeg mener sådan set godt, at man kan være medlem af en faglig organisation uden at være medlem af en arbejdsløshedskasse. Det gælder også de østeuropæiske lønmodtagere; det vil de også have mulighed for, og jeg vil da også opfordre til, at man agiterer for, at de bliver det.

Men hr. Søren Søndergaard svarede ikke på mit spørgsmål: Mener hr. Søren Søndergaard, at der i dansk lovgivning skal indføres en bestemmelse, der indebærer, at alle, der arbejder på en dansk arbejdsplads, er omfattet af en overenskomst, uanset om den er tegnet eller ej?

Jeg kan så føje næste spørgsmål til: Vil hr. Søren Søndergaard på baggrund af interessen for, at dansk fagbevægelse kan og bør sikre ordnede forhold – en interesse, som jeg deler – anerkende og erklære sig enig i, at der ikke kan udstedes arbejdstilladelser, hvis der er iværksat konflikt?

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Ja, det sidste er formentligt rigtigt ud fra det, der ligger i lovforslaget, men man bliver desværre også nok nødt til at sige, at fagbevægelsen jo ikke kan erklære konflikt på samtlige virksomheder, og på mange af de virksomheder, vi vel taler om her, vil der jo typisk ikke være grundlag for, at man fra fagbevægelsens side etablerer en konflikt. Man kan have en mistanke om, at der er noget galt, men der vil være tale om en mindre virksomhed med nogle ansatte, som kan være nogle studerende, der arbejder på nogle vilkår, som de accepterer, men hvor det ikke er noget, man kan byde folk, der skal leve af det. Så selv om muligheden for at etablere konflikt formelt eksisterer, så vil der på langt de fleste virksomheder på det her område aldrig nogen sinde blive etableret konflikter.

Så troede jeg egentlig, at jeg havde svaret på hr. Jan Petersens spørgsmål om det der med lovkrav til overenskomster, fordi jeg har understreget, at det, der i sidste ende sikrer danske lønmodtageres rettigheder, er en stærk fagbevægelse. Det er det eneste, der kan sikre det. Og så kan man skrive, hvad man vil, det ene og det andet sted. Det er fagbevægelsen, der skal sikre det, og derfor skal de forslag, vi skal lave, også på det her område, være med til at give fagbevægelsen redskaber både i forhold til den enkelte arbejdsplads og i forhold til at få folk til at melde sig ind. Og det gør det her forslag ikke.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Hr. Søndergaard bebudede en hel masse ændringsforslag. Jeg går ud fra, at det betyder en række forslag, som tager højde for de problemer, som jeg kan forstå hr. Søndergaard ser her.

Kan vi høre lidt om, hvad det er for noget? Det er jo ikke nok at sige, at fagbevægelsen ligesom skal klare alle problemer. Hvis nu ikke fagbevægelsen er så stærk, som hr. Søndergaard og jeg ønsker den skal være, hvad gør vi så ved det? Kan vi ikke få løftet en flig for, hvad indholdet af Enhedslistens ændringsforslag vil være? Det kunne da være meget interessant allerede ved førstebehandlingen at få det at vide.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

For det første vil jeg sige velkommen til en genopstået arbejdsmarkedspolitisk ordfører fra Socialistisk Folkeparti. Det er rart at se, at der er gang i den.

Derudover vil jeg godt sige til den arbejdsmarkedspolitiske ordfører fra Socialistisk Folkeparti, at et konkret forslag jo bl.a. går ud på, at man skal have mulighed for at optjene retten til dagpenge, og hvis man har optjent retten til dagpenge i Danmark, så skal man selvfølgelig have dagpengene. Det vil sige, at kravet om arbejdstilladelser skal gælde i de tilfælde, hvor man ikke har optjent retten til dagpenge og har mulighed for at få dagpenge.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg tror altså, at talletiden giver mulighed for lidt mere. Der må være andre ting i forhold til den der generelle kritik, hr. Søndergaard kom med, som kan være eksempler på, hvordan man vil gøre det langt bedre.

Jeg kan forstå, at man er interesseret i – i modsætning til Dansk Folkeparti, som man ellers kan køre parløb med på nogle områder med hensyn til EU – at østarbejderne kommer til Danmark. Det kan jeg forstå.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jamen man kan jo tage alle områderne, og så er vores forslag sådan set det modsatte. Altså når man nu f.eks. vil lave en ordning, der betyder, at en østarbejder, hvis vedkommende mister sit arbejde og der er tale om en usaglig afskedigelse, kan risikere at blive sendt hjem, så er vores for-

slag sådan set det modsatte: Vi skal forsøge at sætte en mekanisme ind, der gør, at ved usaglige afskedigelser gælder kravet om beskæftigelse som grundlag for opholdstilladelsen ikke.

Kl. 15.45

Sådan kan vi tage punkt for punkt, hvor de forslag, vi vil stille, når nu vi går i gang med udvalgsbehandlingen, vil gå ud på på de her punkter, jeg har nævnt, at løse de problemer og dermed modvirke de problemer. Og jeg er da fuldstændig klar over, at på de områder vil der da formentlig ikke være flertal her i Folketinget. Jeg tror sådan set, at SF's arbejdsmarkedspolitiske ordfører i sit inderste indre vil sympatisere med rigtig mange af forslagene, men jeg er ikke sikker på, at regeringen vil gøre det; må jeg nok sige, og derfor vil der nok heller ikke være nogen risiko for, at de bliver vedtaget.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Tak til hr. Søren Søndergaard, og så er det hr. Mogens Nørgård Pedersen som ordfører.

Mogens Nørgård Pedersen (KD):

Kristendemokraterne glæder sig over udvidelsen af EU. Der har været stillet en række krav til de nye lande. De har taget et ansvar, og så er det god, demokratisk skik, tankegang kunne man sige, at når der stilles krav og man tager et ansvar, så medfører det også, at man som enkeltperson og som nation får nogle rettigheder, og de to lovforslag, vi behandler nu, L 157 og L 153, er i og for sig udtryk for, at de lande, der har taget ansvar, fordi man har stillet krav til dem, nu får nogle rettigheder, og det er de her to lovforslag så med til at sikre.

Vi vil med de her to lovforslag også sikre, at der ikke sker misbrug. Vi vil skabe ordnede forhold, og vi vil være med til at forebygge, og selv om vi ikke tror, at der vil komme mange fra de nye EU-lande i Østeuropa, så vil vi dog med den aftale, som vi er flere partier, der har indgået, være med til at forebygge, sådan at vi undgår den mistillid, som der indimellem er lagt op til at man vil møde de nye EU-borgere med.

Vi Kristendemokrater vil hellere i demokratiets navn møde vores nye EU-borgere med tillid og åbenhed og skabe gode rammer for, at samarbejdet også fremover kan fungere, og derfor støtter vi naturligvis de her to forslag.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det integrationsministeren. ... Han står først hos mig: ... Undskyld, hr. Søren Sønder-

gaard vil gerne sige noget til hr. Mogens Nørgård Pedersen – det havde jeg bare ikke opdaget – så jeg vil bede ordføreren vende tilbage.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Vende tilbage ja.

Som jeg nævnte i min ordførertale, har vi haft forskellige arbejdsmarkedspolitiske diskussioner herinde, og der har netop Kristendemokraterne gjort opmærksom på, at når man snakkede om forholdene inden for et område, så var det ikke nok bare at henvise til de sædvanlige forhold eller til overenskomster i al almindelighed, fordi der faktisk er overenskomster, som på et givet område vil betyde langt dårligere forhold, end der normalt er inden for området.

Derfor vil jeg godt spørge hr. Mogens Nørgård Pedersen: Hvis vi nu stiller et ændringsforslag, der går ud på, at man altid, når man kigger på, om en arbejdstilladelse kan gives, ser på, at det skal være i forhold til den gældende overenskomst inden for *det pågældende område*, er det så et forslag, som Kristendemokraterne vil støtte?

(Kort bemærkning).

Mogens Nørgård Pedersen (KD):

Det er jo sådan, at når man indgår en aftale og et forlig, så respekterer man naturligvis forliget, og vi mener faktisk, at det her forlig, den her aftale, er så god, at den langt overvejende tager højde for de tænkelige situationer, som borgere også fra de nye EU-lande kan komme i.

Vi vil naturligvis gerne være med til at sikre, at der er så gode forhold som muligt, og derfor så vi også gerne, som jeg tidligere har været inde på, at vi i Folketinget var mere optaget af ikke bare at sikre lønmodtagere ved overenskomster, men også sikre lønmodtagere minimumsrettigheder, som for øvrigt også ville komme østeuropæisk arbejdskraft til gode.

Kl. 15.50

(Kort bemærkning):

Søren Søndergaard (EL):

Jamen jeg forstår det ikke rigtigt, for da vi diskuterede indskrænkning af konfliktretten, var det en stor sag for Kristendemokraterne at gøre opmærksom på, at der findes landsdækkende overenskomster, som ikke er udtryk for et acceptabelt brancheniveau. Det var noget, Kristendemokraterne gentog igen og igen og understregede, at man derfor blev nødt til at kigge på over-

enskomster inden for den konkrete branche.

Derfor forstår jeg ikke, hvorfor hr. Mogens Nørgård Pedersen ikke umiddelbart kan sige, at det synes han er en god idé.

Så kan hr. Mogens Nørgård Pedersen måske sige, at det var der ikke *flertal* for, og det vil jeg så acceptere, og så vil jeg selvfølgelig gerne høre, hvem det var, der afviste det, da Kristendemokraterne fremlagde det i forhandlingerne. Eller er det sådan, at Kristendemokraterne overhovedet ikke har fremlagt det her forslag i forhandlingerne, men bare er gået med til noget, der med Kristendemokraternes egne ord betyder, at folk kan blive tvunget til at arbejde på overenskomster, der ligger langt under, hvad der er normalt inden for den pågældende branche?

(Kort bemærkning).

Mogens Nørgård Pedersen (KD):

Vi Kristendemokrater er naturligvis ikke indstillet på, at nogen skal arbejde under overenskomster, som ligger langt under det, som er gældende for branchen. Det var egentlig heller ikke det, vores forslag omkring konfliktret lagde op til; det lagde bare op til, at man respekterer de aftaler, som arbejdsgivere og lønmodtagere har indgået, og sådan at andre ikke skal komme og blande sig i de aftaler, der er indgået.

Så der er i og for sig ikke nogen sammenhæng imellem de to lovforslag, som vi behandler i dag, og så vores beslutningsforslag om konfliktretten.

Fjerde næstformand (Margrete Aukén):

Tak til hr. Mogens Nørgård Pedersen.

Så er det beskæftigelsesministeren, er jeg blevet oplyst om, der nu svarer på hele regeringens vegne.

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Jeg vil gerne indlede med at takke for den brede tilslutning til den danske løsning for EU-udvidelsen, som behandlingen her i Folketinget i dag er udtryk for.

EU's udvidelse mod øst er en historisk udfordring af afgørende betydning for sikkerhed, vækst, velfærd og udvikling i Europa. Det er af afgørende betydning, at udvidelsen bliver til gavn og nytte både for de nye EU-lande, for Danmark og for det europæiske samarbejde som sådan.

Vi ser meget optimistisk på de muligheder, som EU-udvidelsen indebærer, men samtidig har vi et realistisk billede af de udfordringer, der følger med.

Tiltrædelsestraktaten med de nye EU-lande giver mulighed for overgangsordninger i en periode på op til 7 år i spørgsmålet om arbejdskraftens frie bevægelighed. Det er op til de enkelte EU-lande at fastlægge, hvorledes denne mulighed skal udmøntes konkret.

En række forskellige prognoser og modelberegninger peger samstemmende på, at den fremtidige arbejdskraftvandring fra de nye EU-lande bliver begrænset. Selv om velstand og indtjening i de nye EU-lande ikke kan måle sig med niveauet i de nuværende, er der økonomisk vækstpotentiale i forbindelse med EU-medlemskabet. Det er forventningen, at det store flertal vil foretrække at blive hjemme og tage del i den vækst- og velstandsudvikling, der allerede er i fuld gang.

For regeringen har det været afgørende, at der i forbindelse med EU-udvidelsen ikke eksperimenteres med det velfungerende danske arbejdsmarked. Åbningen af det danske arbejdsmarked skal være målrettet reelle, ledige job på virksomheder, der er tilmeldt vores skattesystem. Løn- og ansættelsesforhold skal være de sædvanlige. EU-udvidelsen må ikke bruges/misbruges til at udvikle et gråt arbejdsmarked med andenklassens job for borgere fra de nye EU-lande. Samtidig skal vi forebygge utilsigtet brug af sociale ydelser.

Det er disse målsætninger, der ligger bag ved de lovforslag, som vi behandler i dag. Lovforslagene er udmøntningen af den politiske aftale om EU-udvidelsen, som en bred kreds af politiske partier blev enige om i begyndelsen af december sidste år. Vi har haft et meget tæt og tillidsfuldt samarbejde med en bred kreds af Folketingets partier i denne sag, et samarbejde, jeg gerne vil benytte lejligheden til at kvittere for. Vi har i fællesskab fundet frem til en sammenhængende og afbalanceret model, der har vakt berettiget interesse også i andre EU-lande.

Modellen indebærer, at der i en overgangsperiode på op til 7 år vil blive stillet krav om tidsbegrænset opholds- og arbejdstilladelse til borgere fra de nye EU-lande. Opholds- og arbejdstilladelsen vil være betinget af, at der er tale om et fuldtidsarbejde på en virksomhed, der er registreret hos Told og Skat. Det er samtidig en forudsætning, at løn- og ansættelsesvilkår svarer til den overenskomst, der i øvrigt gælder for virksomheden.

Hvis virksomheden ikke er dækket af en overenskomst, skal løn- og ansættelsesforhold være sædvanlige for den pågældende virksomhed eller for det pågældende fagområde.

Kl. 15.55

Opholds- og arbejdstilladelsen er begrænset til et konkret arbejdsforhold. Mister man dette arbejde, vil opholds- og arbejdstilladelsen blive inddraget, og man vil ikke være berettiget til kontanthjælp eller arbejdsløshedsunderstøttelse.

I lov om aktiv socialpolitik vil der ske en præcisering af, at man som jobsøgende EU-borger skal kunne forsørge sig selv og alene har ret til hjælp til hjemrejse.

Vi etablerer en central enhed, der kan rådgive kommunerne ved sygeopfølgning over for EU-borgere, der tager deres sygedagpenge med til udlandet. Dermed sikrer vi en bedre og mere målrettet opfølgning over for sygemeldte.

Endelig er der i aftalen fastlagt bestemmelser om en forstærket indsats mod illegal arbejdskraft og mod fiktive virksomhedskonstruktioner, de såkaldte arme og ben-virksomheder.

Vi har i forligskredsen aftalt at etablere et overvågningsberedskab, så vi kan følge udviklingen på arbejdsmarkedet efter EU-udvidelsen. Vi får således et grundlag for at vurdere, om der er brug for justeringer i de allerede aftalte overgangsordninger i lyset af den faktiske udvikling på arbejdsmarkedet efter udvidelsen.

Samlet er der således tale om en aftale, der favner bredt om de mange komplekse problemstillinger, der knytter sig til EU-udvidelsen. Vi har været ude i alle hjørner og nede i alle detaljer.

Det er den aftale, der danner udgangspunktet for de lovforslag, vi har behandlet i dag, og jeg synes, det er lykkedes os at finde den rette balance mellem på den ene side hensynet til de nye EU-borgeres helt berettigede ønske om at få mulighed for at bo og arbejde her i landet og på den anden side behovet for at opstille et værn mod misbrug af systemet.

Fra regeringens side stiller vi os selvfølgelig til rådighed for et fortsat godt samarbejde ved den fortsatte behandling af forslagene i udvalget.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg synes, det kunne være godt, hvis ministeren kunne prøve at klargøre nogle af de ting, der har været oppe i debatten, f.eks. det spørgsmål, der har været oppe om, hvad der er grunden til, at

der er sket en ændring i aftalen fra fuldtidsansættelse og så til noget, der hedder ansættelse, som ikke ligger »væsentligt under 37 timer«, og som indebærer, at man skal kunne forsørge sig selv. Venstres ordfører, fru Irene Simonsen, gav jo sit bud på, hvad det kunne betyde. Jeg vil bare høre, om ministeren er enig i det bud, eller om der ligger en anden fortolkning, som ministeren kunne bidrage med.

Så vil jeg også godt spørge ministeren, om ministeren kan bekræfte, at det er sådan, at hvis en fagforening erklærer konflikt mod en virksomhed med henblik på at få en overenskomst, så risikerer de berørte østarbejdere, som måtte være på virksomheden, at miste deres opholdstilladelse. Kan ministeren ikke også bekræfte det?

(Kort bemærkning).

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Hvis jeg lige må koncentrere mig om spørgsmålet om udtrykket »væsentligt under 37 timer«, så er det jo nok hr. Søren Søndergaard bekendt, at der findes overenskomster, hvor den ugentlige arbejdstid er mindre end 37 timer, hvor fuldtidsarbejde kan være 35 timer – eller det kan være et andet tal. Derfor er det jo vigtigt, at vi ikke forlanger, at de mennesker skal arbejde over for at få arbejdstilladelse her i Danmark.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg må indrømme, at den fortolkning undrer mig lidt. Jeg kunne eventuelt forstå, hvis det var en fortolkning, der gik ud på, at det var noget med et gennemsnit over en periode osv., men at det deciderer er under 37 timer undrer mig, og hvis det var det, man var enig om, hvorfor skrev man så ikke det i aftalen? Det er jo noget andet, der fremgår af aftalen.

Så synes jeg også lige, at jeg vil give beskæftigelsesministeren mulighed for at svare på, om det er korrekt forstået, at hvis der er en virksomhed med nogle østarbejdere ansat, hvor en fagforening etablerer en konflikt mod den virksomhed, så betyder det, at de østarbejdere kan risikere at miste deres arbejde på den konto, og at der dermed er en afgørende svækkelse af fagbevægelsens mulighed for at køre konflikter mod virksomheder, medmindre de vil lade det gå ud over de østarbejdere, der er kommet hertil.

Kl. 16.00

(Kort bemærkning).

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Vi har jo med denne her aftale villet sikre, at fagbevægelsen har gode kort på hånden over for virksomheder, som måtte underbyde, misbruge, underbetale arbejdskraft, og derfor er der ikke tilsigtet nogen svækkelse af mulighederne for at varsle konflikt over for en virksomhed.

Men det er jo spørgsmål, jeg med glæde besvarer under udvalgsbehandlingen. Så kan jeg få et præcist formuleret spørgsmål, kan vi svare præcist på det.

(Kort bemærkning).

Irene Simonsen (V):

Jeg skal bare høre beskæftigelsesministeren om en helt konkret situation i relation til det svar, jeg tidligere gav hr. Søren Søndergaard her i salen.

Lad os forestille os et ægtepar, der kommer her og søger job. Den ene får et fuldtidsjob. Den anden ægtefælle tager så et deltidsjob hos bageren søndag morgen og hjælper med at sælge morgenbrød der. Vil det ikke være muligt?

Kunne vi så ikke få givet hr. Søren Søndergaard det svar, at man godt kan give de her dispensationer, for den ægtefælle skal jo have lov til at have det deltidsjob.

(Kort bemærkning).

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Aftalen indebærer jo, at den, der får arbejds- og opholdstilladelsen skal have et fuldtidsjob på normale vilkår, som vedkommende kan ernære sig ved. Hvis ægtefællen, som ikke har søgt arbejdstilladelse, får et job 2 timer om ugen i en bagerforretning, kan det godt lade sig gøre.

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Jeg kan forstå på det svar, som beskæftigelsesministeren gav fru Irene Simonsen, at det faktisk kommer frem her, at familiemedlemmer kan tage deltidsarbejde få timer om ugen uden at have arbejdstilladelse. Det er jo ikke det, der står i lovforslaget, men det er faktisk det, beskæftigelsesministeren står her og siger.

Det var det, hr. Søren Søndergaard var inde på, det er det, fru Irene Simonsen har sagt her, nemlig at en ægtefælle kan tage et deltidsarbejde. Det, ministeren så siger her, er, at det kan ske

uden en arbejdstilladelse. Det er egentlig rystende.

(Kort bemærkning).

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Jeg vil bare sige, at arbejds- og opholdstilladelsen her i landet følger den, der har fået arbejds- og opholdstilladelsen.

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Jamen det, der ligger i lovforslaget her, er jo, at man ikke kan tage arbejde, hvis man ikke har en arbejdstilladelse.

Det, beskæftigelsesministeren nu siger, er, at det godt kan lade sig gøre, når det gælder familiemedlemmer.

(Kort bemærkning).

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Hovedindgangen til det her er, at den, der får en arbejds- og opholdstilladelse, har adgang til at tage sin familie med under – og det vil jeg så gerne henvide til – de mange betingelser, der er i lovforslaget, nemlig at man har en bolig, at man kan forsørge den familie, der kommer, og hvis der følger andre med end børn, at man har forsørgt dem i hjemlandet osv., men det kan vi jo vende tilbage til under udvalgsbehandlingen.

Det er selvfølgelig klart, at hvis en ægtefælle måtte ønske at arbejde 2 timer i en bagerforretning, så kan det lade sig gøre.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslagene overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Kaj Ikkast):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 154: Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Geografi som prøvfag, procedureregler i forbindelse med fritagelse for undervisning i kristendomskundskab, elevvers deltagelse i undervisningen, udvidet adgang til madordninger, hjemmel til at kræve oplysninger i elektronisk form samt hjemmel til regler om elektronisk kommunikation og digital signatur m.v.). Af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs). (Fremsat 4/2 2004).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Gitte Lillelund Bech (V):

For godt et års tid siden stod jeg på denne talerstol og var glad, rigtig glad. Da havde vi første behandling af det, som dengang hed L 130, som indebar en lang række ændringer af folkeskoleloven på baggrund af det netop indgåede folkeskoleforlig. Jeg var glad, fordi det faktisk endelig blev muligt at implementere mange af de ønsker og visioner, som vi i Venstre har for fremtidens folkeskole.

Derfor er jeg faktisk også glad for at stå her i dag, for det her lovforslag, nr. L 154, er faktisk en opfølgning og en udvidelse af sidste års ændringer. Vi ved alle, og det er, så vidt jeg husker, også undersøgt af bl.a. Evalueringsinstituttet, at hvis et fag ikke er prøvfag i folkeskolen, så er elevernes faglige interesse ikke så stor, som hvis det er et prøvfag.

Det kunne selvfølgelig ændres, hvis undervisningen er tilstrækkelig spændende, men for os i Venstre har det været naturligt at ønske, at også geografi skal være et prøvfag i folkeskolen, da det er med til at signalere en vis seriøsitet om faget.

Kl. 16.05

Den valgte model med selvstændige skriftlige prøver i henholdsvis fysik/kemi, biologi og geografi og derefter en fælles mundtlig prøve i alle tre fagområder synes vi er yderst fornuftig. Det er endog meget vigtigt for os at pointere, at den mundtlige prøve i forhold til fysik/kemi-prøven i dag ikke må blive udvandet, at der fortsat skal være laboratorieøvelser, og at den mundtlige prøve skal vægtes, så fysik/kemi, der tilmæssigt har væsentlig flere timer end geo-